

Regionale rekeningen 2021

Instituut voor de Nationale Rekeningen

 Nationale Bank
VAN BELGIË
Eurosysteem

Inhoud van de publicatie

In deze publicatie worden de synthetische resultaten toegelicht van de regionale rekeningen 2020/2021 voor België.

Het eerste deel behelst de recente gewestelijke ontwikkelingen aan de hand van een analyse van de voornaamste economische aggregaten, m.n. de economische bedrijvigheid, de arbeidsmarkt, het inkomen en de consumptie van de huishoudens. In het tweede deel wordt een beknopt beeld geschetst van de economische structuur van de gewesten volgens verschillende criteria. Dit maakt het mogelijk de belangrijkste specifieke kenmerken per gewest te belichten. Daarna komen de wijzigingen ten opzichte van de voorgaande publicatie aan bod en hun impact op de resultaten voor de gewesten.

De in deze publicatie toegelichte resultaten bestrijken maar een deel van de inhoud van de regionale rekeningen. De gedetailleerde resultaten zijn online beschikbaar via de databank [NBB.Stat](#) van de Nationale Bank van België. De volledig beschikbare inhoud van de regionale rekeningen (gedetailleerdheid, beschouwde periode ...) wordt in een specifiek hoofdstuk beschreven. De website van de Nationale Bank van België verschaft trouwens toelichtingen van conceptuele en methodologische aard¹.

Voorts moet worden verduidelijkt dat de cijfers m.b.t. het laatste jaar, namelijk 2021, voorlopig zijn en dus later nog worden herzien². Bij gebrek aan voldoende exhaustieve basisgegevens worden de cijfers van het laatste jaar, op zowel nationaal als gewestelijk niveau, geraamd aan de hand van een vereenvoudigde methode. De resultaten van de voorgaande jaren worden geraamd volgens de zogenoemde 'definitieve' methode.

De regionale rekeningen van België worden opgesteld volgens de methodes, definities en nomenclaturen van het Europees systeem van nationale en regionale rekeningen (ESR 2010).

1 Zie 'Regionale rekeningen. Methodologische herzieningen 2019 – Overzicht van de voornaamste wijzigingen' en 'Regionale rekeningen. Conceptuele en methodologische toelichtingen ESR 2010'.

2 Er zijn voorlopige resultaten beschikbaar voor de toegevoegde waarde, de werkgelegenheid en de beloning van werknemers.

Woord vooraf

Het Instituut voor de nationale rekeningen (INR) presenteert in deze publicatie de regionale rekeningen voor het jaar 2020/2021 volgens de ESR 2010-methodologie.

De hier getoonde regionale rekeningen zijn coherent met de [nationale rekeningen](#) gepubliceerd in oktober 2022.

De Raad van bestuur van het INR heeft de regionale rekeningen 2020/2021 goedgekeurd. Het Wetenschappelijk comité voor de nationale rekeningen, van zijn kant, heeft een positief advies verstrekt.

De voorzitter van de Raad van bestuur
van het Instituut voor de nationale rekeningen

Séverine Waterbley

Brussel, januari 2023

Inhoudstafel

Woord vooraf	3
Recenten ontwikkelingen	9
1. Economische activiteit	9
1.1 Bruto toegevoegde waarde naar volume	9
1.2 Bruto toegevoegde waarde tegen lopende prijzen	11
1.3 Bruto-investeringen	13
2. Arbeidsmarkt	14
2.1 Totale werkgelegenheid	14
2.2 Arbeidsvolume (gewerkte uren)	16
2.3 Beloning van werknemers	17
3. Rekening gezinnen en finale consumptieve bestedingen per institutionele sector	19
3.1 Netto beschikbaar inkomen	19
3.2 Finale consumptieve bestedingen	20
3.2.1 Finale consumptieve bestedingen van de huishoudens	20
3.2.2 Finale consumptieve bestedingen van de overheid	22
3.2.3 Finale consumptieve bestedingen van de instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens (IZWBH)	23
3.3 Bruto spaarquote	23
Economische structuur van de gewesten	25
1. Structuur van de regionale toegevoegde waarde	25
2. Structuur van de werkgelegenheid in de gewesten	26
3. Gewestelijke structuur van de consumptie van de huishoudens	27

Herzieningen voor de jaren 2018-2020 in deze versie	28
1. Herzieningen voor de variabelen per bedrijfstak, uitgesplitst naar werkplaats	28
2. Herzieningen voor de rekening gezinnen en de finale consumptieve bestedingen per institutionele sector verdeeld naar woonplaats	31
Beschikbare reeksen	33
Bijlage 1: Overzichtstabellen (2018-2020)	35
Sleutelvariabelen van de regionale rekeningen naar werkplaats	35
Sleutelvariabelen van de rekening gezinnen en de finale consumptieve bestedingen per institutionele sector naar woonplaats, tegen lopende prijzen	36
Bijlage 2: Tabellen m.b.t. de bijdragen tot de regionale ontwikkelingen	39
Bruto toegevoerde waarde in volume - Bijdrage per bedrijfstak (A38) tot de regionale en nationale ontwikkeling, 2020 en 2021	39
Bruto toegevoerde waarde tegen lopende prijzen - Bijdrage per bedrijfstak (A38) tot de regionale en nationale ontwikkeling, 2020 en 2021	40
Bruto investeringen in vaste activa - Bijdrage per bedrijfstak (A38) tot de regionale en nationale ontwikkeling, 2019 en 2020	41
Aantal werkzame personen - Bijdrage per bedrijfstak (A38) tot de regionale en nationale ontwikkeling, 2020 en 2021	42
Aantal loontrekkenden - Bijdrage per bedrijfstak (A38) tot de regionale en nationale ontwikkeling, 2020 en 2021	43
Aantal zelfstandigen - Bijdrage per bedrijfstak (A38) tot de regionale en nationale ontwikkeling, 2020 en 2021	44
Het totale arbeidsvolume - Bijdrage per bedrijfstak (A10) tot de regionale en nationale ontwikkeling, 2019 en 2020	45
Aantal gewerkte uren door loontrekkenden - Bijdrage per bedrijfstak (A38) tot de regionale en nationale ontwikkeling, 2019 en 2020	46
Aantal gewerkte uren door zelfstandigen - bijdrage per bedrijfstak (A10) tot de regionale en nationale ontwikkeling, 2019 en 2020	47
Beloning van de werknemers - bijdrage per bedrijfstak (A38) tot de regionale en nationale ontwikkeling, 2020 en 2021	48

Bijdrage tot de totale groei van de finale consumptieve bestedingen van de huishoudens in 2020 per bestedingscategorie (COICOP 3 digits)	49
Publicaties van het INR en contactpersonen	51
Algemene opmerkingen	55
Conventionele tekens	57
Lijst van afkortingen	59

Recente ontwikkelingen

In dit hoofdstuk worden de recente ontwikkelingen van de drie gewesten van het land besproken via een beknopte analyse van de voornaamste economische aggregaten uit de regionale rekeningen. Het bestaat uit drie delen. Het eerste handelt over de economische bedrijvigheid en heeft onder meer betrekking op de bruto toegevoegde waarde naar volume, de bruto toegevoegde waarde tegen lopende prijzen en de bruto-investeringen in vaste activa (zijnde de investeringen). In het tweede deel wordt de arbeidsmarkt besproken. De voornaamste variabelen zijn hierbij de werkgelegenheid, het arbeidsvolume (het aantal gewerkte uren) en de beloning van werknemers. Het derde deel heeft als thema de rekeningen van de huishoudens en de uitbreiding ervan, met name de inkomens, de consumptie per institutionele sector en de spaarquote.

De in het eerste en het tweede deel toegelichte aggregaten behoren tot de 'variabelen per bedrijfstak'. Overeenkomstig het ESR 2010 worden die verdeeld naar werkplaats (of productieplaats). De aggregaten van de rekeningen van de huishoudens, die in het derde deel zijn opgenomen, worden dan weer verdeeld naar woonplaats. Die precisering is belangrijk voor de interpretatie van de resultaten.

1. Economische bedrijvigheid

In dit deel wordt het verloop van de toegevoegde waarde besproken, enerzijds naar volume, en anderzijds tegen lopende prijzen, alsook de bruto-investeringen in vaste activa.

1.1 Bruto toegevoegde waarde naar volume

De toegevoegde waarde wordt gedefinieerd als het verschil tussen de productie en het intermediaire verbruik. De bruto toegevoegde waarde naar volume (of tegen vaste prijzen) komt overeen met de voor prijsveranderingen gecorrigeerde bruto toegevoegde waarde tegen lopende prijzen¹. Het verloop van de bruto toegevoegde waarde naar volume weerspiegelt grosso modo de economische groei van de gewesten².

In **2020** had de economische bedrijvigheid in de gewesten te kampen met een historische daling ten gevolge van de gezondheids crisis. De toegevoegde waarde liep terug met -5,6 % in Wallonië en in Brussel en met -4,5 % in Vlaanderen.

Vrijwel alle bedrijfstakken droegen bij tot de inkrimping van de economische bedrijvigheid in de drie gewesten.

- 1 In de nationale rekeningen vindt de omzetting van lopende prijzen in prijzen van het voorgaande jaar plaats per bedrijfstak. Zowel de output als het intermediaire verbruik worden gedeïfleerd per bedrijfstak aan de hand van de meest adequate prijsindices en van het gewicht van de producten in de output en het intermediaire verbruik. In de regionale rekeningen wordt, bij gebrek aan beschikbare informatie, slechts één deflator gebruikt voor eenzelfde bedrijfstak, ongeacht het gewest, nl. die van de bruto toegevoegde waarde van België. Er wordt dus geen rekening gehouden met eventuele regionale prijsverschillen per bedrijfstak. Toch is het netto-effect van de prijsveranderingen verschillend van het ene gewest tot het andere. Dit komt doordat de bedrijfstakstructuur van de output en het intermediaire verbruik van elk gewest anders is (in dat verband is er sprake van een 'compositie-effect').
- 2 De regionale ontwikkeling van de bruto toegevoegde waarde naar volume is zeker de beste benadering van de economische groei in de gewesten. Die twee begrippen mogen evenwel niet worden verward. De economische groei komt overeen met de groei van het bruto binnenlands product (bbp). Het bbp is de som van de bruto toegevoegde waarden tegen basisprijzen, verhoogd met de productgebonden belastingen (inclusief belasting over de toegevoegde waarde), en verminderd met de subsidies op de producten. Het saldo van de twee laatstgenoemde elementen bedraagt ongeveer 11 % van het bbp in België. Het is echter niet gekend voor de gewesten. Het regionale bbp dient dus te worden afgeleid, waarbij de belastingen en subsidies op de producten geografisch worden verdeeld zoals de bruto toegevoegde waarde.

Als rechtstreeks gevolg van de beperkende maatregelen om de verspreiding van de pandemie tegen te gaan, hadden de handel, het vervoer en de horeca evenwel een aandeel van meer dan 50 % in het totale verlies aan bedrijvigheid in Brussel en Vlaanderen. In Wallonië bedroeg dat aandeel meer dan 30 %. De bijdrage van die bedrijfstakken tot de daling van de bedrijvigheid beliep respectievelijk - 2,9, -2,5 en -1,7 procentpunt. De afname van de bedrijvigheid is eveneens voor een aanzienlijk deel toe te schrijven aan de zakelijke dienstverlening¹, de gezondheidszorg², de bouwnijverheid en de overige diensten (met name cultuur en recreatie). De bedrijfstakken landbouw en telecommunicatie hielden daarentegen al met al goed stand.

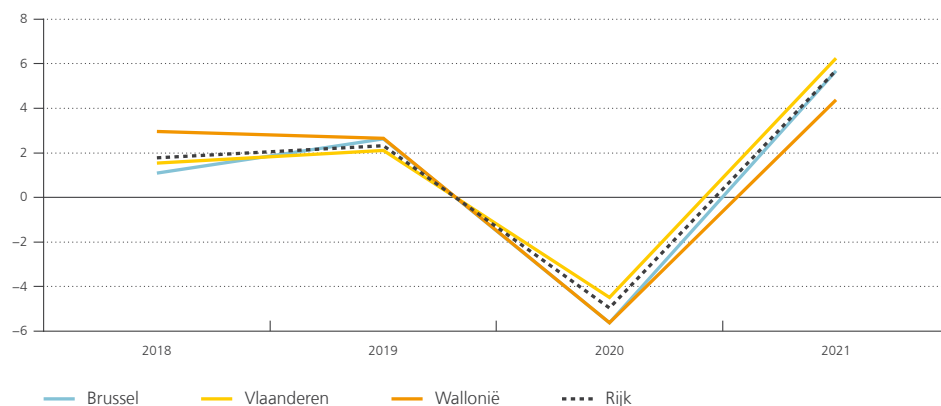
In Brussel waren de financiële diensten³ (met een groeibijdrage van +0,2 %punt) dynamischer dan in de andere twee gewesten, wat de daling van de economische bedrijvigheid enigszins temperde.

Er dient te worden opgemerkt dat de economische bedrijvigheid in Brussel en Wallonië zwaar te lijden had onder de achteruitgang van de industrie.

Grafiek 1

Ontwikkeling van de toegevoegde waarde in volume per gewest

(procenten)

Bron: INR.

In 2021⁴ maakten de uitrol van de vaccinatiecampagne en de invoering van aangepaste voorschriften (dragen van een mondkapje, verluchting van ruimtes, ...) een geleidelijke, maar niet volledige opheffing mogelijk van de beperkingen die sommige activiteiten nog belemmerden. Onder deze gunstigere omstandigheden dan in 2020 werd er een duidelijk herstel opgetekend. De economische groei bedroeg 6,2 % in Vlaanderen, 5,7 % in Brussel en 4,4 % in Wallonië.

In Brussel werd de groei het sterkst ondersteund door de zakelijke dienstverlening (+1,4 procentpunt). De overheidsdiensten, de gezondheidszorg, de handel⁵ en, in mindere mate, de industrie droegen eveneens ruimschoots bij tot het herstel.

In Vlaanderen en Wallonië leefde de handel, die in 2020 hard was getroffen, weer op. Dit is de bedrijfstak die het sterkst bijdroeg tot de groei in die twee gewesten (+1,6 procentpunt in Vlaanderen en +1,5 procentpunt in Wallonië). De economische opleving in het noordelijke en zuidelijke deel van het land was eveneens grotendeels te danken aan de krachtige ontwikkeling van de zakelijke dienstverlening, de overheidsdiensten en

1 De zakelijke dienstverlening is een samentrekking van de volledige post 'gespecialiseerde, wetenschappelijke en technische activiteiten; administratieve en ondersteunende diensten' van de nomenclatuur A10 van de bedrijfstakken.

2 De gezondheidszorg maakt deel uit van de nomenclatuur A38 van de bedrijfstakken. Zie de bijlagen voor nauwkeurige informatie over de bijdragen tot het verloop per bedrijfstak A38.

3 De financiële diensten zijn een samentrekking van de volledige post 'Financiële activiteiten en verzekeringen' van de nomenclatuur A10 van de bedrijfstakken.

4 De cijfers voor het jaar 2021 werden geraamd volgens de zogenoemde 'voorlopige' methode. De resultaten voor de voorgaande jaren werden geraamd volgens de zogenoemde 'definitieve' methode.

5 De handel maakt deel uit van de nomenclatuur A38 van de bedrijfstakken. Zie de bijlagen voor nauwkeurige informatie over de bijdragen tot het verloop per bedrijfstak A38.

de gezondheidszorg. Ondanks de nagenoeg symmetrische ontwikkelingen in die twee gewesten, werd de groei in Wallonië sterk vertraagd door de afname van de toegevoegde waarde in de industrie, in het bijzonder in de farmaceutische nijverheid¹ (-1,4 procentpunt). Die daling in de farmaceutische nijverheid was grotendeels te wijten aan een inzinking, bij een van de grote producenten in de bedrijfstak, van de verkoop van een vaccin aan het buitenland, zonder een vermindering van de kosten van dat bedrijf.

Tabel 1

Bruto toegevoegde waarde naar volume – Bijdrage van de A10-bedrijfstakken tot de ontwikkeling ervan in de gewesten en in België in 2020 en 2021

(in procentpunt)

	A10	2020				2021			
		Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk	Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk
Landbouw, bosbouw en visserij	1	0,00	0,07	0,10	0,07	0,00	-0,04	-0,03	-0,03
Industrie en energie	2	-0,93	-0,12	-1,16	-0,51	0,75	0,52	-1,05	0,19
Bouwnijverheid	3	-0,30	-0,20	-0,38	-0,26	-0,05	0,04	0,29	0,08
Groot- en detailhandel, transport, verschaffen	4								
van accommodatie en maaltijden		-2,89	-2,49	-1,72	-2,38	1,18	2,35	2,00	2,05
Informatie en communicatie	5	-0,05	0,07	-0,01	0,03	0,46	0,30	0,28	0,32
Financiële activiteiten en verzekeringen	6	0,18	-0,06	-0,30	-0,07	0,21	-0,02	-0,09	0,00
Exploitatie van en handel in onroerend goed	7	-0,16	0,05	0,06	0,01	0,24	0,47	0,48	0,43
Zakelijke dienstverlening	8	-0,57	-0,58	-0,77	-0,62	1,37	1,56	1,18	1,44
Overheidsdiensten en gezondheidszorg	9	-0,51	-0,85	-1,09	-0,84	1,21	0,83	1,08	0,97
Andere dienstverlenende activiteiten	10	-0,40	-0,37	-0,36	-0,37	0,32	0,24	0,23	0,25
Totaal (%)		-5,62	-4,48	-5,63	-4,95	5,69	6,24	4,38	5,72

Bron: INR.

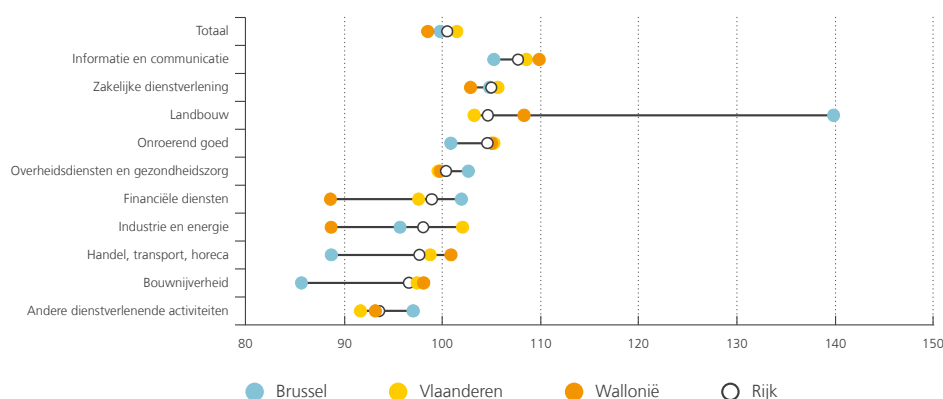
■ Top 2 hoogste bijdrage tot de ontwikkeling
■ Top 2 laagste bijdrage tot de ontwikkeling

Al met al zorgde het herstel in 2021 ervoor dat de gewesten opnieuw grotendeels hun niveau van economische activiteit van vóór de crisis bereikten. De economische bedrijvigheid kwam in Vlaanderen boven het niveau van 2019 uit (+1,5 %), bereikte in Brussel vrijwel hetzelfde niveau als in 2019 (-0,3 %) en bleef in Wallonië onder haar niveau (-1,5 %).

Grafiek 2

Bruto toegevoegde waarde naar volume in 2021 per A10-bedrijfstak

(2019 = 100%)

Bron: INR.

1 De farmaceutische nijverheid maakt deel uit van de nomenclatuur A38 van de bedrijfstakken. Zie de bijlagen voor nauwkeurige informatie over de bijdragen tot het verloop per bedrijfstak A38.

Het herstel was evenwel niet even sterk in alle bedrijfstakken en/of gewesten. In de drie gewesten lieten de bedrijfstakken informatie en communicatie, landbouw¹, zakelijke dienstverlening en vastgoedactiviteiten in 2021 een hogere activiteit optekenen dan in 2019. In Brussel daarentegen bleven de bedrijfstakken die het meest getroffen werden door de gezondheidsmaatregelen, zoals handel en horeca, op een duidelijk lager niveau dan voor de crisis. Dat was ook het geval voor de bouwnijverheid. In Wallonië vertoonden de financiële diensten, de industrie en de energiesector ook nog een daling ten opzichte van 2019. Tenslotte was de opleving van de andere dienstverlenende activiteiten, met name cultuur en recreatie, in de drie gewesten onvoldoende om de aanzienlijke daling van het voorgaande jaar uit te wissen.

1.2 Bruto toegevoegde waarde tegen lopende prijzen

In tegenstelling tot de toegevoegde waarde naar volume, omvat de toegevoegde waarde tegen lopende prijzen het verloop van de prijzen voor de output en het intermediaire verbruik. De verschillen die tussen het verloop naar volume en dat tegen lopende prijzen tot uiting kunnen komen, met name in de analyse van de bijdragen van de bedrijfstakken tot de groei, zijn dus het resultaat van het 'prijs effect' en van de structuur van de bedrijfstakken.

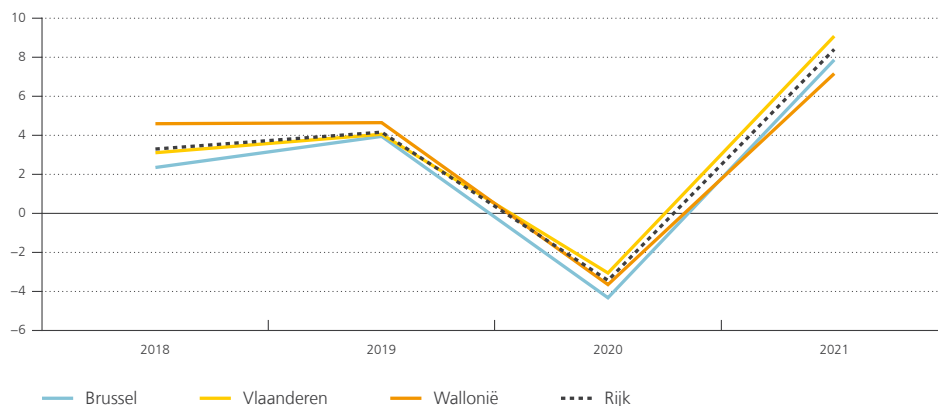
In **2020** werd een historische daling vastgesteld van de bruto toegevoegde waarde tegen lopende prijzen, net zoals bij de bruto toegevoegde waarde naar volume. Ze beliep -4,3 % in Brussel, -3,1 % in Vlaanderen en -3,6 % in Wallonië.

In de drie gewesten betaalden de dienstenactiviteiten de zwaarste tol, en in het bijzonder de handel, het vervoer, de horeca en de zakelijke dienstverlening. Een aanzienlijk deel van de afname in activiteit was ook toe te schrijven aan de industrie, vooral in Brussel en in Wallonië. De vastgoedactiviteiten in Vlaanderen en Wallonië en de overheids- en financiële diensten in Brussel droegen daarentegen positief bij tot de groei.

Grafiek 3

Ontwikkeling van de bruto toegevoegde waarde tegen lopende prijzen per gewest

(procenten)

Bron: INR.

In **2021** beliep de groei van de bruto toegevoegde waarde tegen lopende prijzen 7,9 % in Brussel, 9,1 % in Vlaanderen en 7,2 % in Wallonië.

De zakelijke dienstverlening, de overheidsdiensten en de gezondheidszorg hebben in de drie gewesten de groei grotendeels aangedreven. Die bedrijfstakken zorgden samen voor een groei van 2,5 procentpunt in Vlaanderen en 2,7 procentpunt in Wallonië en Brussel.

¹ Het belangrijke herstel van de landbouw in Brussel dient te worden gerelateerd aan het geringe gewicht van deze bedrijfstak in de economische structuur van dit gewest.

De hogere groei in Vlaanderen werd vooral gedragen door de goede resultaten in de industrie en de energie (+2,3 procentpunt) enerzijds, en in de handel, het vervoer en de horeca (+2,4 procentpunt) anderzijds.

In Wallonië was het herstel eveneens in grote mate te danken aan de toename van de handel, het vervoer en de horeca (+2,1 procentpunt). De groei werd daarentegen fors vertraagd door de daling van de toegevoegde waarde in de farmaceutische nijverheid (-1,4 procentpunt; zie paragraaf 1.1.).

In Brussel leverden de financiële diensten, die een doorslaggevende plaats innemen in de economische structuur van dat gewest¹, de grootste bijdrage tot de groei (+1,6 procentpunt).

Tabel 2

Bruto toegevoegde waarde tegen lopende prijzen – Bijdrage van de A10-bedrijfstakken tot de ontwikkeling ervan in de gewesten en in België in 2020 en 2021

(in procentpunt)

	A10	2020				2021			
		Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk	Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk
Landbouw, bosbouw en visserij	1	0,00	0,06	0,09	0,06	0,00	-0,04	-0,03	-0,03
Industrie en energie	2	-0,88	-0,15	-0,92	-0,46	0,99	2,28	0,45	1,62
Bouwnijverheid	3	-0,25	-0,06	-0,26	-0,14	0,14	0,59	0,78	0,55
Groot- en detailhandel, transport, verschaffen	4								
van accommodatie en maaltijden		-2,48	-2,19	-1,24	-2,02	1,27	2,39	2,07	2,11
Informatie en communicatie	5	0,03	0,16	0,04	0,11	0,57	0,38	0,32	0,40
Financiële activiteiten en verzekeringen	6	0,07	-0,04	-0,19	-0,06	1,63	0,22	0,13	0,45
Exploitatie van en handel in onroerend goed	7	-0,02	0,24	0,27	0,20	0,27	0,51	0,53	0,47
Zakelijke dienstverlening	8	-0,55	-0,53	-0,70	-0,58	1,39	1,59	1,21	1,46
Overheidsdiensten en gezondheidszorg	9	0,10	-0,22	-0,42	-0,21	1,28	0,91	1,47	1,12
Andere dienstverlenende activiteiten	10	-0,34	-0,33	-0,30	-0,33	0,30	0,24	0,23	0,25
Totaal (%)		-4,32	-3,07	-3,64	-3,43	7,85	9,08	7,15	8,41

Bron: INR.

Top 2 hoogste bijdrage tot de ontwikkeling

Top 2 laagste bijdrage tot de ontwikkeling

1.3 Bruto-investeringen in vaste activa

In **2020** daalden de investeringen fors in Vlaanderen (-5,5 %) en in Wallonië (-4,1 %), terwijl ze vrij goed standhielden in Brussel en zelfs een lichte stijging ten opzichte van 2019 lieten optekenen (+0,6 %).

In Brussel zijn de goede resultaten vooral toe te schrijven aan de investeringen in de financiële diensten, die na een daling in 2019 een sterke opleving kenden (+6,3 procentpunt). De handel², de overheidsdiensten en gezondheidszorg en de energie behoorden daarentegen tot de bedrijfstakken die de groei van de investeringen het meest hebben afgeremd.

In Vlaanderen werd de dynamiek voornamelijk aangetast door de afname van de investeringen in de diensten, in het bijzonder de financiële diensten, de administratieve en ondersteunende diensten, de handel, het vervoer en de horeca.

In Wallonië droegen de vastgoedactiviteiten, de handel, het vervoer en de horeca het meest bij tot de inkrimping van de investeringen.

¹ Zie het hoofdstuk over de economische structuur van de gewesten.

² De handel maakt deel uit van de A38-nomenclatuur van de bedrijfstakken. Zie de bijlagen voor nauwkeurige informatie over de bijdragen tot het verloop per bedrijfstak A38.

Tabel 3

Bruto kapitaalvorming van vaste activa – Bijdrage van de A10-bedrijfstakingen tot de ontwikkeling ervan in de gewesten en in België in 2020

(in procentpunt)

	A10	2020			
		Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk
Landbouw, bosbouw en visserij	1	-0,05	-0,05	0,11	-0,01
Industrie en energie	2	-0,84	-0,29	0,61	-0,17
Bouwnijverheid	3	0,22	0,10	-0,40	0,00
Groot- en detailhandel, transport, verschaffen van accommodatie en maaltijden	4	-2,11	-1,01	-1,50	-1,27
Informatie en communicatie	5	-0,49	-0,18	-0,71	-0,34
Financiële activiteiten en verzekeringen	6	6,33	-1,87	-0,26	-0,36
Exploitatie van en handel in onroerend goed	7	-0,33	-0,55	-1,12	-0,64
Zakelijke dienstverlening	8	-0,49	-1,42	0,41	-0,89
Overheidsdiensten en gezondheidszorg	9	-1,52	-0,05	-0,69	-0,36
Andere dienstverlenende activiteiten	10	-0,16	-0,14	-0,52	-0,22
Totaal (%)		0,57	-5,46	-4,08	-4,26

Bron: INR.

- Top 2 hoogste bijdrage tot de ontwikkeling
- Top 2 laagste bijdrage tot de ontwikkeling

2. Arbeidsmarkt

In dit deel wordt de arbeidsmarkt behandeld. Achtereenvolgens worden de totale werkgelegenheid, het arbeidsvolume (het aantal gewerkte uren) en de beloning van werknemers besproken.

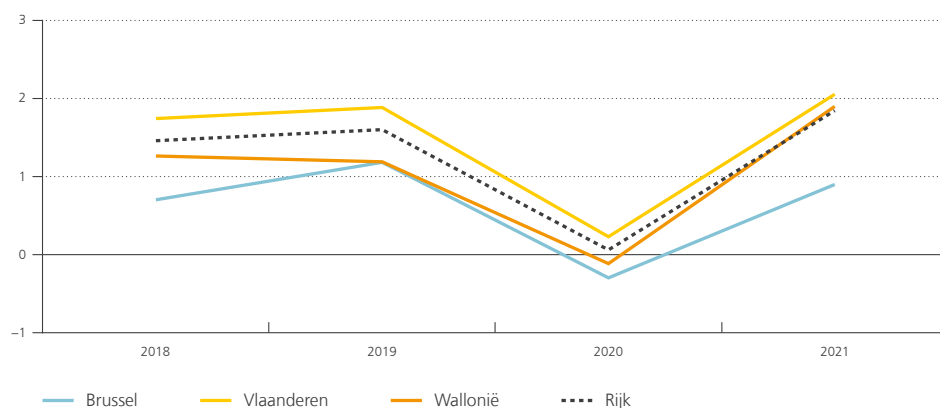
2.1 Totale werkgelegenheid

Dankzij de maatregelen van de overheid doorstond de totale werkgelegenheid in **2020** in de drie gewesten van het land over het algemeen goed de schok. Ze nam enigszins toe in Vlaanderen (+0,2 %) en daalde licht in Wallonië (-0,1 %) en Brussel (-0,3 %).

Grafiek 4

Ontwikkeling van de totale werkgelegenheid per gewest

(procenten)

Bron: INR.

De betere resultaten voor de totale werkgelegenheid in Vlaanderen waren vooral toe te schrijven aan een sterkere groei van de zelfstandige werkgelegenheid (+2,6 %) dan in Brussel en Wallonië (+0,9 %). De totale werkgelegenheid naar bedrijfstak ontwikkelde zich relatief symmetrisch in de drie gewesten. De verliezen waren het grootst in de handel, het vervoer en de horeca, de diensten aan bedrijven, de industrie en de energie. In de andere bedrijfstakken bleef het aantal werkzame personen stabiel of nam het licht af, zoals in de bedrijfstakken informatie en communicatie of in de andere dienstverlenende activiteiten. De overheidsdiensten en de gezondheidszorg, ten slotte, leverden de grootste groeibijdragen.

In **2021** nam de totale werkgelegenheid fors toe in Vlaanderen (+2,1 % of +59 300 personen) en in Wallonië (+1,9 % of +24 650 personen). De diensten aan bedrijven droegen het meest bij tot de werkgelegenheidsgroei in die twee gewesten. Die groei vloeide ook voort uit gunstige ontwikkelingen van de bedrijfstakken overheidsdiensten en gezondheidszorg, bouwnijverheid en handel.

In Brussel was de werkgelegenheidsgroei gematigder (+0,9 % of +6350 personen). In vergelijking met de andere twee gewesten werd de dynamiek afgeremd door een minder sterke stijging in de diensten aan bedrijven en door de teruggang van de werkgelegenheid in de bedrijfstak handel, vervoer en horeca, evenals bij de financiële diensten.

In de drie gewesten groeide het aantal zelfstandigen opnieuw in een sneller tempo dan het aantal loontrekkenden.

Tabel 4

Totale werkgelegenheid – Bijdrage van de A10-bedrijfstakken tot de ontwikkeling ervan in de gewesten en in België in 2020 en 2021

(in procentpunt)

	A10	2020				2021			
		Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk	Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk
Landbouw, bosbouw en visserij	1	0,00	0,02	0,00	0,01	0,00	0,03	0,00	0,02
Industrie en energie	2	-0,22	-0,05	-0,12	-0,09	0,01	0,09	0,03	0,06
Bouwnijverheid	3	-0,06	0,16	0,03	0,09	-0,01	0,21	0,16	0,16
Groot- en detailhandel, transport, verschaffen van accommodatie en maaltijden	4	-0,28	-0,15	-0,20	-0,18	-0,31	0,20	0,25	0,14
Informatie en communicatie	5	-0,05	0,05	-0,01	0,02	0,12	0,11	0,09	0,10
Financiële activiteiten en verzekeringen	6	-0,10	-0,02	-0,06	-0,04	-0,06	-0,02	-0,03	-0,03
Exploitatie van en handel in onroerend goed	7	0,01	0,00	0,00	0,00	0,01	0,02	0,02	0,02
Zakelijke dienstverlening	8	-0,04	-0,14	-0,09	-0,11	0,37	0,88	0,80	0,79
Overheidsdiensten en gezondheidszorg	9	0,50	0,31	0,30	0,34	0,61	0,42	0,55	0,49
Andere dienstverlenende activiteiten	10	-0,06	0,05	0,01	0,03	0,16	0,13	0,04	0,11
Totaal (%)		-0,30	0,23	-0,11	0,06	0,89	2,06	1,90	1,85

Bron: INR.

■ Top 2 hoogste bijdrage tot de ontwikkeling

■ Top 2 laagste bijdrage tot de ontwikkeling

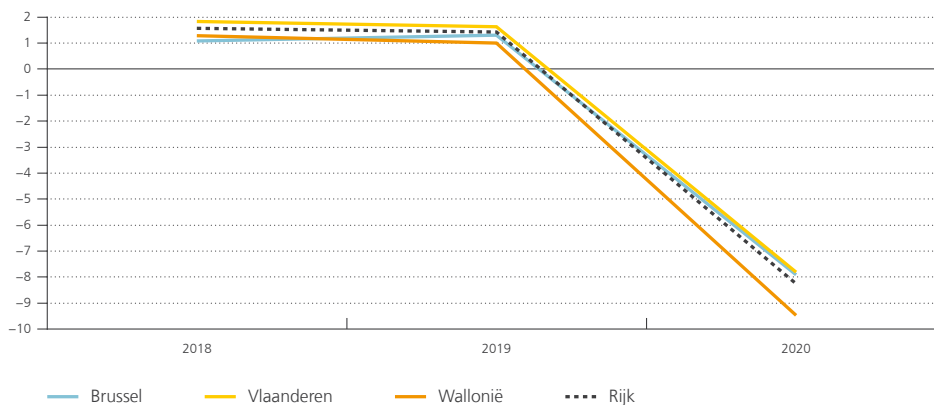
2.2 Arbeidsvolume (gewerkte uren)

Hoewel de totale werkgelegenheid over het algemeen goed standhield in **2020**, nam het arbeidsvolume in aantal gewerkte uren fors af in de drie gewesten. De daling bedroeg -7,9 % in Brussel, -7,8 % in Vlaanderen en -9,5 % in Wallonië. Deze was grotendeels het gevolg van de beperkingen op de bedrijvigheid in de strijd tegen de COVID-19-pandemie.

Grafiek 5

Ontwikkeling van het arbeidsvolume per gewest

(procenten)

Bron: INR.

Op enkele zeldzame uitzonderingen na droegen alle bedrijfstakken in de drie gewesten bij tot die sterke inkrimping. De dienstverlenende activiteiten werden echter het meest getroffen, in het bijzonder de handel, het vervoer, de horeca, de diensten aan bedrijven en de andere dienstverlenende activiteiten. Deze bedrijfstakken waren goed voor meer dan 70 % van de vermindering van het aantal gewerkte uren.

In vergelijking met de andere twee gewesten had het arbeidsvolume in Wallonië meer te lijden onder de afname in de bouwnijverheid en de handel.

Tabel 5

Arbeidsvolume – Bijdrage van de A10-bedrijfstakken tot de ontwikkeling ervan in de gewesten en in België in 2020

(in procentpunt)

	A10	2020			
		Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk
Landbouw, bosbouw en visserij	1	0,00	0,11	-0,12	0,04
Industrie en energie	2	-0,61	-0,94	-0,99	-0,90
Bouwnijverheid	3	-0,46	-0,20	-0,76	-0,38
Groot- en detailhandel, transport, verschaffen van accommodatie en maaltijden	4	-3,02	-2,63	-3,40	-2,88
Informatie en communicatie	5	-0,23	-0,06	-0,18	-0,11
Financiële activiteiten en verzekeringen	6	-0,10	-0,04	-0,09	-0,07
Exploitatie van en handel in onroerend goed	7	-0,04	-0,08	-0,08	-0,07
Zakelijke dienstverlening	8	-2,71	-2,64	-2,48	-2,61
Overheidsdiensten en gezondheidszorg	9	0,07	-0,45	-0,47	-0,38
Andere dienstverlenende activiteiten	10	-0,83	-0,91	-0,90	-0,89
Totaal (%)		-7,92	-7,82	-9,47	-8,26

Bron: INR.

■ Top 2 hoogste bijdrage tot de ontwikkeling

■ Top 2 laagste bijdrage tot de ontwikkeling

2.3 Beloning van werknemers

In **2020** is de totale loonsom in de drie gewesten aanzienlijk gekrompen, meer in Wallonië (-2,5 %) dan in Vlaanderen (-1,6 %) of in Brussel (-1,7 %).

In de drie gewesten daalde de beloning van werknemers vooral in de handel, het vervoer en de horeca, alsook in de dienstverlening aan bedrijven en in de industrie. De inkrimping van de loonsom werd echter getemperd door de loonstijging in de overheidsdiensten en de gezondheidszorg.

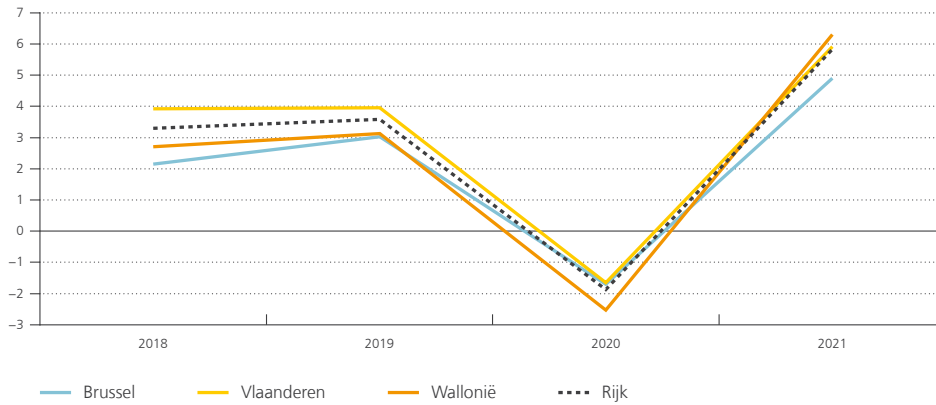
De sterkere afname in Wallonië dan in de andere twee gewesten was vooral toe te schrijven aan de industrie en de bouwnijverheid, waar de vermindering van de beloning van werknemers de gewestelijke daling sterker beïnvloedde.

In **2021** nam de loonsom fors toe. De groei was sterker in Wallonië (+6,3 %) en in Vlaanderen (+5,9 %) dan in Brussel (+4,9 %), waar de industrie en de handel beperkter tot dat herstel bijdroegen.

Tot de bedrijfstakken die het meest tot de toename van de loonsom in de drie gewesten hebben bijgedragen, behoren de overheidsdiensten en gezondheidszorg, de diensten aan bedrijven, alsook de handel, het vervoer en de horeca.

Grafiek 6

Ontwikkeling van de beloning van werknemers per gewest
(procenten)

Bron: INR.

Tabel 6

Beloning van werknemers – Bijdrage van de A10-bedrijfstakken tot de ontwikkeling ervan in de gewesten en in België in 2020 en 2021

(in procentpunt)

	A10	2020				2021			
		Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk	Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk
Landbouw, bosbouw en visserij	1	0,00	0,01	0,01	0,01	0,00	0,02	0,02	0,02
Industrie en energie	2	-0,39	-0,45	-0,98	-0,57	0,07	0,98	0,95	0,80
Bouwnijverheid	3	-0,03	-0,13	-0,39	-0,18	0,01	0,33	0,57	0,33
Groot- en detailhandel, transport, verschaffen van accommodatie en maaltijden	4	-1,55	-1,33	-1,40	-1,38	0,87	1,48	1,44	1,36
Informatie en communicatie	5	-0,16	0,06	-0,04	-0,01	0,35	0,32	0,14	0,28
Financiële activiteiten en verzekeringen	6	-0,22	-0,03	-0,14	-0,09	0,17	0,03	-0,04	0,04
Exploitatie van en handel in onroerend goed	7	-0,01	-0,03	-0,02	-0,02	0,02	0,04	0,04	0,04
Zakelijke dienstverlening	8	-0,39	-0,55	-0,41	-0,49	1,30	1,42	1,11	1,32
Overheidsdiensten en gezondheidszorg	9	1,23	1,02	1,08	1,07	1,78	1,16	1,96	1,48
Andere dienstverlenende activiteiten	10	-0,19	-0,21	-0,25	-0,21	0,34	0,14	0,13	0,18
Totaal (%)		-1,70	-1,65	-2,53	-1,87	4,90	5,92	6,31	5,83

Bron: INR.

- Top 2 hoogste bijdrage tot de ontwikkeling
- Top 2 laagste bijdrage tot de ontwikkeling

3. Rekeningen van de huishoudens en finale consumptieve bestedingen per institutionele sector

In dit derde deel worden, voor de afgelopen jaren, de ontwikkelingen voorgesteld en toegelicht van de belangrijkste variabelen in de rekeningen van de huishoudens, namelijk het inkomen, de finale consumptieve bestedingen en de spaarquote. Ter herinnering, deze aggregaten worden berekend volgens de woonplaats van het huishouden.

3.1 Netto beschikbaar inkomen

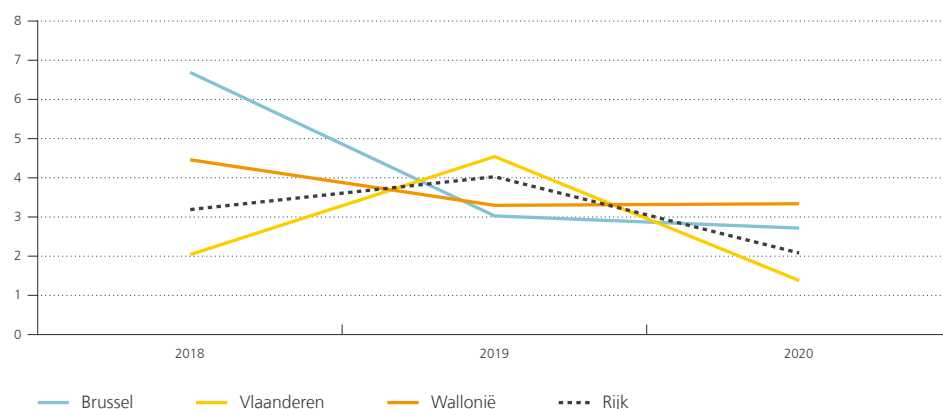
Het netto beschikbaar inkomen omvat het inkomen dat huishoudens ontvangen voor hun deelname aan het productieproces en het inkomen uit vermogen (primaair inkomen), vermeerderd met de sociale uitkeringen en schadeverzekeringen, en verminderd met de sociale premies, belastingen en verzekeringspremies.

In **2020** nam het beschikbaar inkomen (in nominale termen) toe met +3,3 % in Wallonië, +2,7 % in Brussel en +1,4 % in Vlaanderen. Ten opzichte van 2019 werd in Vlaanderen een forse groeivertraging van het beschikbaar inkomen opgetekend (-3,2 procentpunt). Die groei bleef daarentegen stabiel in Wallonië (+0,0 procentpunt) en vertraagde heel licht in Brussel (-0,3 procentpunt).

Grafiek 7

Verloop van het netto beschikbaar inkomen per gewest

(procenten)

Bron: INR.

Door de gezondheidscrisis liep het primaire inkomen, het grootste deel van het beschikbaar inkomen van gezinnen, fors terug in de drie gewesten. Deze daling werd evenwel in de drie gewesten ruimschoots gecompenseerd door de hogere sociale uitkeringen voor gezinnen. De tijdelijke werkloosheid voor werknemers en het overbruggingsrecht voor zelfstandigen werden immers ingevoerd op grote schaal. Dat compensatie-effect was veel groter in Brussel en Wallonië.

Op te merken valt dat de overige inkomensoverdrachten, zowel langs middelen- als bestedingszijde, een grotere invloed hadden op het netto beschikbaar inkomen in Brussel dan in de twee andere gewesten. Die overdrachten omvatten voornamelijk premies en uitkeringen voor schadeverzekeringen, schenkingen aan verenigingen, overdrachten afkomstig van grensarbeiders en buitenlandse betalingsopdrachten door immigranten.

Tabel 7

Netto beschikbaar inkomen – bijdrage per component tot de regionale en nationale ontwikkeling, in 2020

(in procentpunt)

Secundaire inkomensverdelingsrekening (II.2) (netto)	2020			
	Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk
<i>Middelen</i>				
Exploitatieoverschot (B2n)	0,33	0,19	0,16	0,20
Gemengd inkomen (B3n)	-0,86	-0,70	-0,67	-0,71
Beloning van werknemers (D1)	-1,71	-1,72	-1,60	-1,69
Inkomen uit vermogen (D4)	-1,15	-1,06	-0,69	-0,96
Toegerekende sociale premies t.l.v. werkgevers (D.612m)	0,00	0,00	0,00	0,00
Sociale uitkeringen (exclusief sociale overdrachten in natura) (D.62)	5,38	4,38	5,42	4,78
Overige inkomensoverdrachten (D.7)	1,14	0,31	0,70	0,51
<i>Bestedingen</i>				
Inkomen uit vermogen (D4)	0,14	0,04	0,03	0,05
Belastingen op inkomen, vermogen, ... (D.5)	-0,02	-0,06	0,08	-0,02
Sociale premies (D.61)	0,40	0,26	0,16	0,25
Uitkeringen overige sociale verzekeringen (D.622b)	0,00	0,00	0,00	0,00
Overige inkomensoverdrachten (D.7)	-0,95	-0,26	-0,27	-0,33
Netto beschikbaar inkomen (B.6n)	2.71	1.38	3.33	2.08

Bron: INR.

□ Componenten van de rekening voor bestemming van primaire inkomens

■ Top 2 hoogste bijdrage tot de ontwikkeling

■ Top 2 laagste bijdrage tot de ontwikkeling

In 2020 was het netto beschikbaar inkomen per inwoner vrijwel gelijk in Wallonië en in Brussel, hetzij € 20 700. In Vlaanderen bedroeg het € 23 500, dat is 13,5 % meer dan dat in de twee andere gewesten.

3.2 Finale consumptieve bestedingen

De finale consumptieve bestedingen omvatten de effectief door de huishoudens, de overheid en de instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens (IZWBH) verrichte uitgaven voor het verwerven van goederen en diensten om aan de individuele of collectieve consumptieve behoeften te voldoen. De resultaten worden getoond in volgorde van de omvang van die consumptieve bestedingen, te beginnen met de finale consumptieve bestedingen van de huishoudens, die bijna twee derde van het totaal uitmaken.

3.2.1 Finale consumptieve bestedingen van de huishoudens

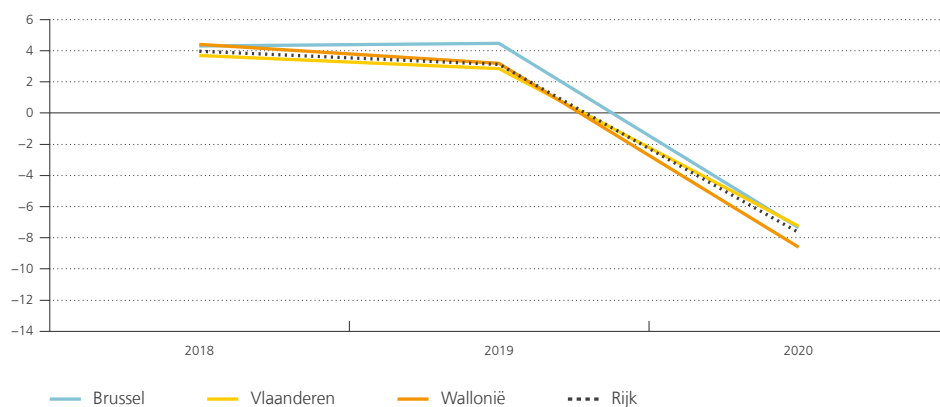
In 2020 daalden de finale consumptieve bestedingen van de huishoudens sterk door de lockdownmaatregelen en beperkingen van activiteiten als gevolg van de coronacrisis. Ze bedroegen in totaal € 222,2 miljard voor heel België (-7,7 %) en waren als volgt verdeeld over de drie gewesten: € 133,0 miljard in Vlaanderen (-7,2 %), € 65,8 miljard in Wallonië (-8,6 %) en € 23,4 miljard in Brussel (-7,3 %).

In de drie gewesten vertraagde of daalde de consumptie van de voornaamste bestedingscategorieën fors. Die daling was erg sterk bij de uitgaven voor horeca, vervoer en recreatie en cultuur.

Grafiek 8

Ontwikkeling van de finale consumptieve bestedingen van de huishoudens

(procenten)

Bron: INR.

In Wallonië droegen verschillende categorieën sterker bij tot de vermindering van de consumptieve bestedingen dan in de twee andere gewesten. Het ging vooral over vervoer, 'meubels en huishoudspullen' en gezondheidszorg. In Brussel kenden vooral de uitgaven voor horeca en 'alcoholische dranken en tabak' een grotere terugval dan in de andere gewesten. In Vlaanderen hielden de uitgaven voor voedingsmiddelen, meubels en huishoudspullen zeer goed stand. In alle drie de gewesten namen de uitgaven voor communicatie verder toe.

Tabel 8

Finale consumptieve bestedingen van de huishoudens - bijdragen van de bestedingscategorieën COICOP 2 digits tot het regionale en nationale verloop in 2020

(in procentpunt)

	2020			
	Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk
Voedingsmiddelen en alcoholvrije dranken	0,10	0,69	-0,09	0,39
Alcoholische dranken en tabak	-1,20	0,37	0,09	0,12
Kleding en schoeisel	-0,38	-1,09	-1,17	-1,04
Huisvesting, water, gas, elektriciteit en andere brandstoffen	0,36	0,01	0,08	0,07
Stoffering, huishoudelijke apparaten en dagelijks onderhoud van de woning	-0,22	0,42	-0,93	-0,05
Gezondheidszorg	-0,56	-0,61	-0,83	-0,67
Vervoer	-1,28	-1,77	-2,22	-1,86
Communicatie	0,22	0,16	0,26	0,20
Recreatie en cultuur	-0,92	-1,82	-1,32	-1,57
Onderwijs	-0,04	-0,04	-0,05	-0,04
Restaurants en hotels	-3,00	-2,77	-2,47	-2,70
Diverse goederen en diensten	-0,41	-0,78	0,03	-0,50
p.m. totale groei (in %)	-7,34	-7,23	-8,61	-7,66

Bron: INR.

Top 3 hoogste bijdrage tot de ontwikkeling
 Top 3 laagste bijdrage tot de ontwikkeling

De gegevens over de bijdragen tot de groei van de regionale finale consumptieve bestedingen van de huishoudens op het niveau COICOP 3 digits voor het jaar 2020 zijn beschikbaar in bijlage.

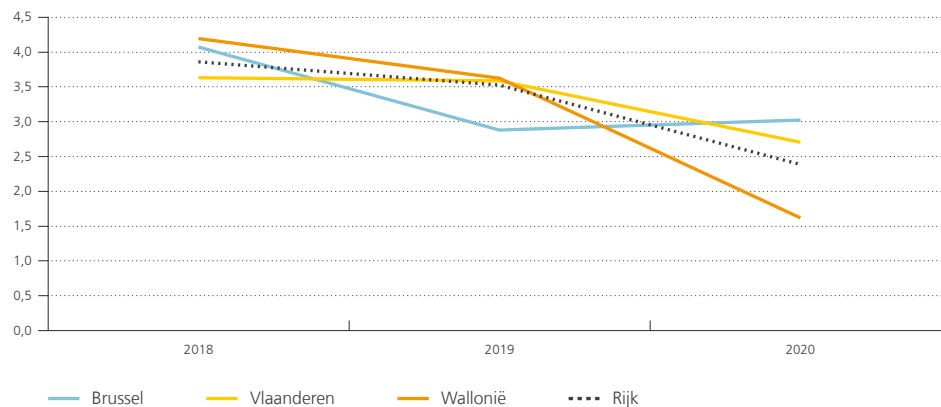
3.2.2 Finale consumptieve bestedingen van de overheid

In **2020** bedroegen de finale consumptieve bestedingen van de overheid € 112,8 miljard op nationaal niveau, dat is een stijging met 2,4 %. In Brussel namen ze toe met 3,0 %, in Vlaanderen met 2,7 % en in Wallonië met 1,6 %. De groei vertraagde in Vlaanderen en vooral in Wallonië (met respectievelijk -0,9 en -2,0 procentpunt), terwijl hij zich relatief goed handhaafde in Brussel (+0,1 procentpunt).

Grafiek 9

Ontwikkeling van de finale consumptieve bestedingen van de overheid

(procenten)

Bron: INR.

In de drie gewesten droegen de collectieve bestedingen (met name justitie, politie, defensie en gemeenschappelijke voorzieningen) in dezelfde mate positief bij tot de algehele groei. De gezondheidszorg had daarentegen een negatieve invloed in Wallonië en Brussel. Voorts vertegenwoordigde het onderwijs een meer dynamische component van de groei in Vlaanderen dan in de twee andere gewesten.

Tabel 9

Bijdragen van de belangrijkste componenten tot de regionale en nationale ontwikkeling van de finale consumptieve bestedingen van de overheid, in 2020

(in procentpunt)

	2020			
	Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk
Individuele consumptieve bestedingen (P.31) = sociale overdrachten in natura (D.63)	1,84	1,52	0,56	1,24
Niet-marktproductie (D.631)	1,92	1,27	1,19	0,78
<i>waarvan : onderwijs</i>	0,78	1,05	0,54	0,85
Aangekochte marktproductie (D.632)	-0,08	0,25	-0,64	-0,07
<i>waarvan : gezondheidszorg</i>	-0,32	0,04	-0,84	-0,28
Collectieve consumptieve bestedingen (P.32)	1,18	1,19	1,06	1,15
p.m. totale groei (in %)	3,02	2,70	1,62	2,39

Bron: INR.

3.2.3 Finale consumptieve bestedingen van de instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens (IZWBH)

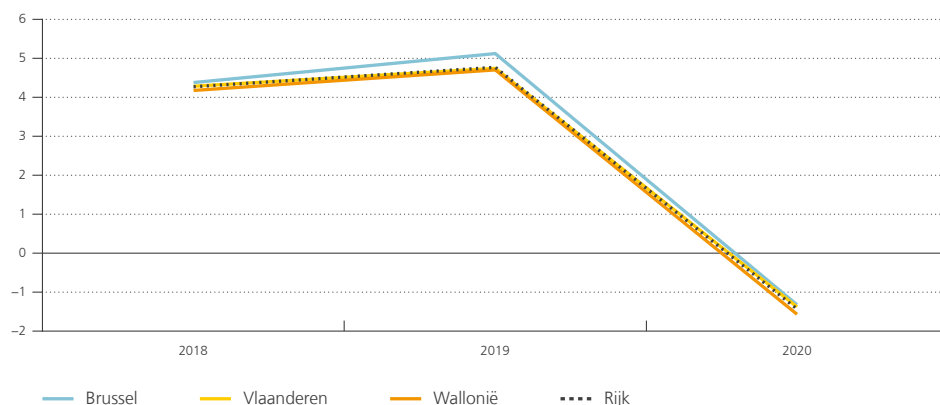
Het is belangrijk op te merken dat de componenten van de finale consumptieve bestedingen van de IZWBH, bij hypothese, voornamelijk op basis van bevolkingsaantallen (de totale bevolking of bepaalde bevolkingsgroepen) over de geografische entiteiten worden verdeeld. Dit verklaart het geringe verschil in groei tussen de drie gewesten.

In 2020 liepen de finale consumptieve bestedingen van de IZWBH terug in de drie gewesten. In absolute cijfers bedroegen de consumptieve bestedingen van de IZWBH € 5,0 miljard voor België (-1,4 %), waarvan € 2,9 miljard in Vlaanderen (-1,4 %), € 1,6 miljard in Wallonië (-1,6 %) en € 0,5 miljard in Brussel (-1,3 %).

Grafiek 10

Ontwikkeling van de finale consumptieve bestedingen van de IZWBH

(procenten)

Bron: INR.

3.3 Brutospaarquote

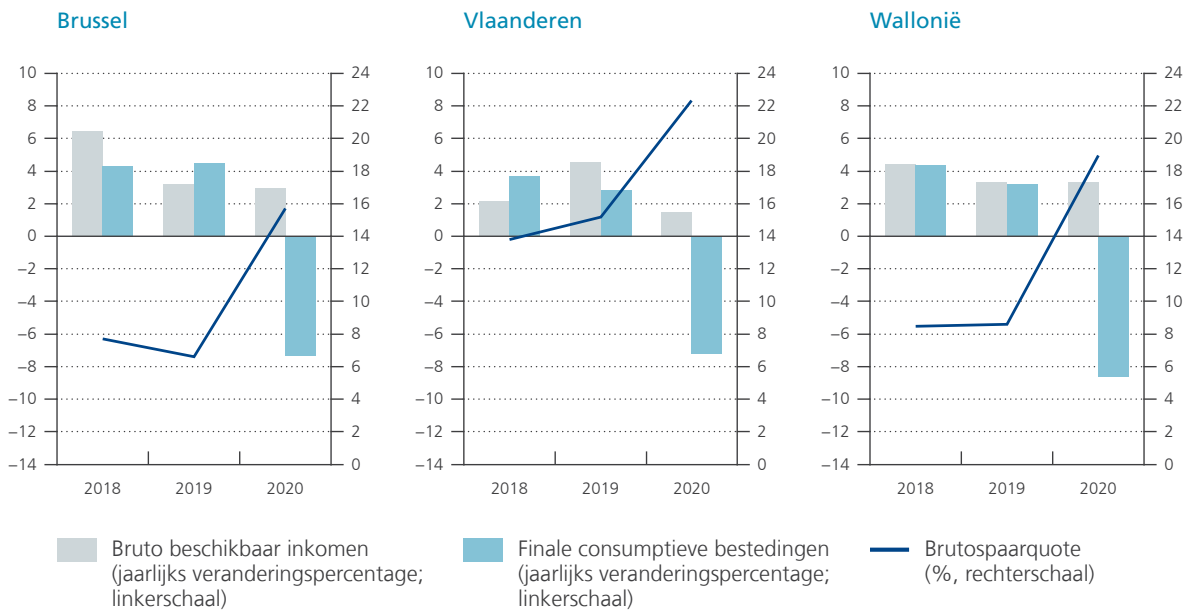
De brutospaarquote wordt gedefinieerd als de verhouding tussen de brutobesparingen en het bruto beschikbaar inkomen dat vooraf werd gecorrigeerd voor wijzigingen in de rechten van de huishoudens op de pensioenfondsen. Dit vooraf gecorrigeerde bruto beschikbaar inkomen kan dus ofwel worden aangewend in de vorm van consumptieve bestedingen van de huishoudens ofwel worden gespaard (brutobesparingen).

In 2020 groeide de spaarquote van huishoudens in de drie gewesten aanzienlijk. Ze bedroeg 22,3 % in Vlaanderen, 19,0 % in Wallonië en 15,7 % in Brussel. Die duidelijke toename van de spaarneiging was in werkelijkheid een vorm van "gedwongen sparen" omdat sommige winkels gesloten waren en veel diensten en (recreatieve) activiteiten niet konden doorgaan.

Grafiek 11

Bruto beschikbaar inkomen, finale consumptieve bestedingen en brutospaarquote van de huishoudens, in nominale termen, per gewest

(procenten)

Bron: INR.

In vergelijking met 2019 was de stijging van de spaarquote duidelijk groter in Wallonië (+10,4 procentpunten) dan in Brussel (+9,1 procentpunten) en zeker dan in Vlaanderen (+6,1 procentpunten). De verschillen tussen de gewesten zwakten af in dit door de pandemie sterk geïmpacteerde jaar. Daarbij kwam de spaarquote van Waalse en Brusselse gezinnen dichterbij die van de Vlaamse. Immers, het beschikbaar inkomen in Vlaanderen nam minder sterk toe dan in beide andere gewesten en de consumptieve bestedingen daalden er iets minder.

Economische structuur van de gewesten

In dit hoofdstuk wordt de economische structuur van de gewesten geanalyseerd aan de hand van verschillende variabelen, namelijk de toegevoegde waarde, de werkgelegenheid en de consumptieve bestedingen van de huishoudens. De laatste jaren is de economische structuur in de drie gewesten relatief stabiel gebleven. Het jaar 2020 bracht geen fundamentele wijzigingen, maar er werden wel enkele veranderingen vastgesteld.

1. Structuur van de toegevoegde waarde in de gewesten

De onderstaande grafiek toont het aandeel van de A10-bedrijfstakken in de bruto toegevoegde waarde tegen lopende prijzen van elk gewest in 2020.

In de drie gewesten hebben drie bedrijfstakken een omvangrijk aandeel in de toegevoegde waarde. Dat zijn de overheidsdiensten en gezondheidszorg, de bedrijfstak handel, vervoer en horeca, en de zakelijke dienstverlening. Deze drie bedrijfstakken vertegenwoordigen meer dan de helft van de bruto toegevoegde waarde die in elk gewest wordt gecreëerd. De som van hun gewichten bedraagt 54,4% in Brussel, 54,3 % in Vlaanderen en 56,4 % in Wallonië.

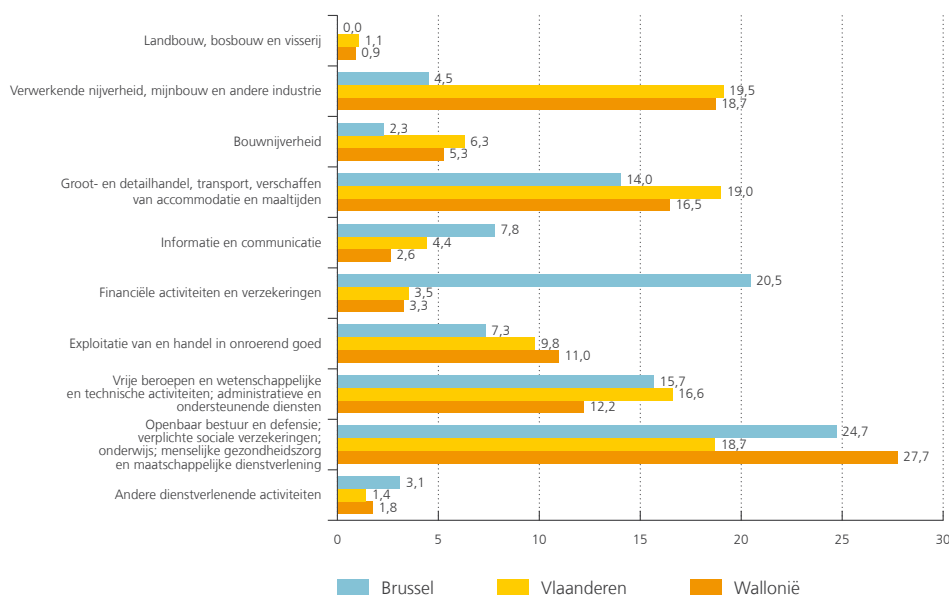
In Wallonië en Brussel vormen de overheidsdiensten en gezondheidszorg de bedrijfstak die het grootste deel van de toegevoegde waarde voortbrengt. Die bedrijfstak vertegenwoordigt er respectievelijk 27,8 % en 24,7 % van het totaal per gewest. In Vlaanderen levert die bedrijfstak 18,7 % van de toegevoegde waarde op en is het de op twee na grootste branche.

Vlaanderen en Wallonië verschillen ook van Brussel door een veel groter aandeel van de activiteiten van de branche industrie en energie in de toegevoegde waarde van de gewesten. Die bedrijfstak is de op een na grootste branche in die twee gewesten.

In Brussel neemt de financiële dienstverlening een prominentere plaats in dan in Vlaanderen en Wallonië. Die bedrijfstak alleen al vertegenwoordigt een vijfde van de in de hoofdstad geproduceerde toegevoegde waarde en is aldus de op een na grootste bedrijfstak.

Grafiek 12

Regionale bruto toegevoegde waarde per bedrijfstak (A10), tegen lopende prijzen, 2020
(procenten)

2. Structuur van de werkgelegenheid in de gewesten

De onderstaande grafiek toont het aandeel van de verschillende A10-bedrijfstakken in de totale werkgelegenheid van elk gewest in 2020. Voor de werkgelegenheidsstructuur zijn de verschillen tussen de gewesten kleiner dan voor de toegevoegde waarde.

De overheidsdiensten en gezondheidszorg hebben in de drie gewesten het grootste aantal werknemers en zelfstandigen samen. In Brussel en Wallonië vertegenwoordigt die bedrijfstak meer dan een derde van de totale werkgelegenheid (respectievelijk 36,3 % en 35,8 %), wat aanzienlijk meer is dan in Vlaanderen (27,4 %).

De bedrijfstak handel, vervoer en horeca vormt de op een na grootste branche in aantal werkenden in Wallonië, en de op twee na grootste in Vlaanderen en in Brussel. Hij verschaft respectievelijk 20,6 %, 21,1 % en 18,0 % van de totale werkgelegenheid in die gewesten.

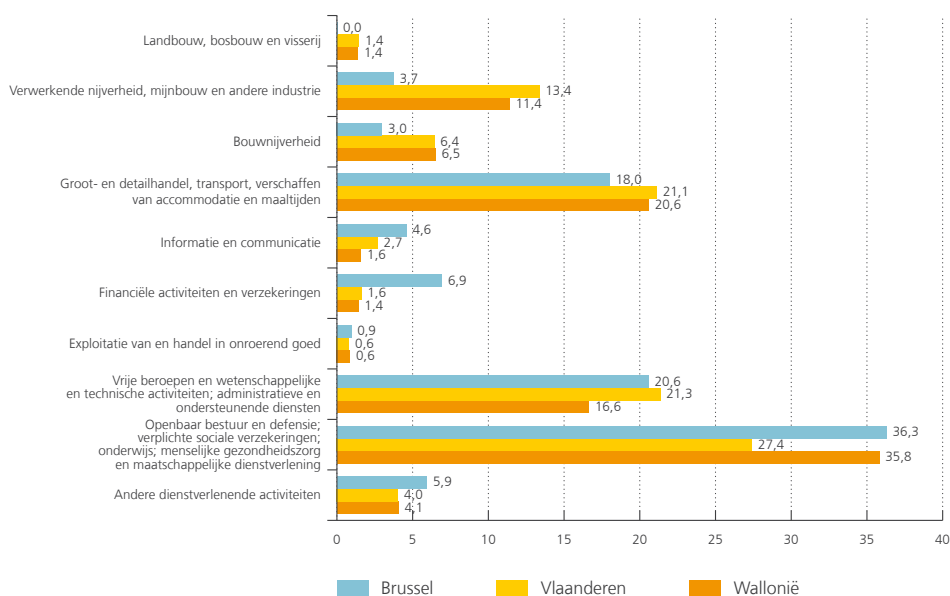
De zakelijke dienstverlening omvat een breed scala van activiteiten, zoals rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening, diensten van ingenieurs, onderzoek en ontwikkeling op wetenschappelijk gebied, of administratieve en ondersteunende diensten. Ze vormt de op een na grootste bedrijfstak in aantal werkzame personen in Vlaanderen en Brussel, met respectievelijk 21,4 % en 20,6 % van de werkgelegenheid. Die bedrijfstak neemt in Wallonië de derde plaats in (16,6 %).

Net als voor de toegevoegde waarde verschaft Brussel meer werkgelegenheid in de financiële dienstverlening en in informatie en communicatie dan de andere twee gewesten. In Vlaanderen en Wallonië is een aanzienlijk deel van de werkgelegenheid geconcentreerd in de bedrijfstak industrie en energie, hoewel dat aandeel mettertijd wel afneemt.

Grafiek 13

Regionale werkgelegenheid per bedrijfstak (A10), 2020

(procenten)

Bron: INR.

3. Gewestelijke structuur van de consumptie van de huishoudens

De structuur van de finale consumptieve bestedingen van de huishoudens kan worden benaderd op basis van de verdeling van de belangrijkste bestedingscategorieën volgens de COICOP 2 digits, zoals weergegeven in de onderstaande grafiek. Deze grafiek geeft de structuur van de consumptie van de huishoudens weer voor het meest recente jaar waarvoor cijfers beschikbaar zijn, namelijk 2020. Die structuur is echter relatief constant in de tijd: de vier voornaamste categorieën zijn al jaren dezelfde voor de drie gewesten. Alleen de grootteorde verschilt zeer licht van jaar tot jaar, maar de bestedingen voor huisvesting blijven veruit de grootste.

In de drie gewesten hebben drie categorieën een aandeel van meer dan 10 % in de totale bestedingen. Naast de bestedingen voor huisvesting, water, gas, elektriciteit en andere brandstoffen (COICOP 04) zijn dat de bestedingen voor voedingsmiddelen en alcoholvrije dranken (COICOP 01) en die voor diverse goederen en diensten (COICOP 12¹).

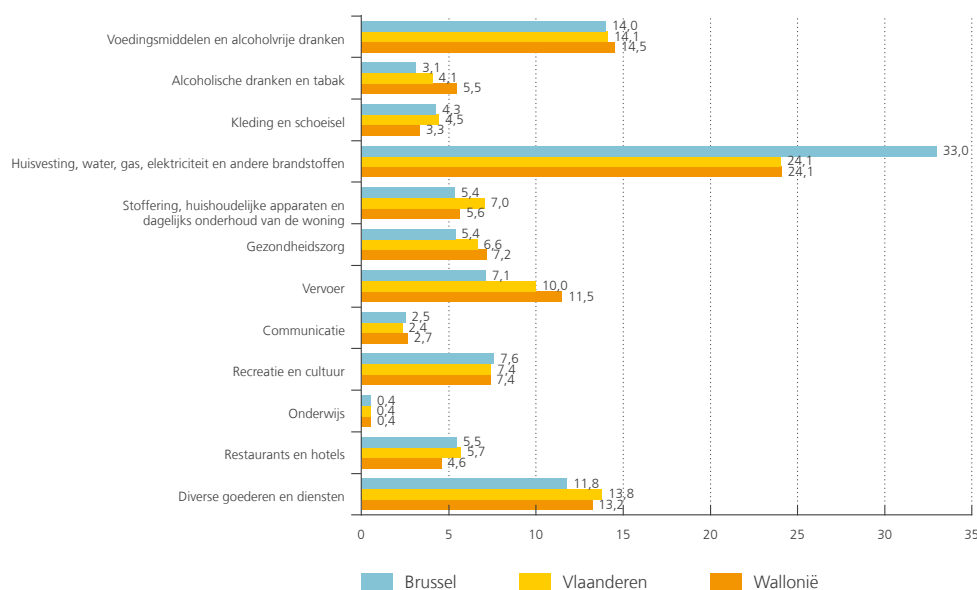
In Vlaanderen en Wallonië bereiken het aandeel van de bestedingen voor huisvesting, water, gas, elektriciteit en andere brandstoffen (COICOP 04) en dat voor voedingsmiddelen en alcoholvrije dranken (COICOP 01) relatief vergelijkbare niveaus. In Wallonië daarentegen ligt het aandeel van de uitgaven voor vervoer (COICOP 07) hoger. Vlaanderen onderscheidt zich door een groter aandeel voor diverse goederen en diensten (COICOP 12).

Brussel verschilt van de andere gewesten door het overwicht van de bestedingen voor huisvesting, water, gas, elektriciteit en andere brandstoffen (COICOP 04) en het kleinere aandeel van de uitgaven voor vervoer (COICOP 07).

Door de sterke daling van de bestedingen aan hotels en restaurants in 2020 is het aandeel van de uitgaven voor voeding, accommodatie en diverse goederen en diensten hoger dan in andere jaren, en maakt nu meer dan 50 % van de totale bestedingen uit in de drie gewesten.

Grafiek 14

Regionale finale consumptieve bestedingen van de huishoudens per product (COICOP 2 digits), 2020
(procenten)

Bron: INR.

¹ De diverse goederen en diensten worden verder onderverdeeld in zeven subcategorieën op het niveau van de COICOP 3 digits, zoals blijkt uit tabel 11 in bijlage 2. De verzekeringsdiensten en financiële diensten vormen de belangrijkste componenten ervan en maken samen de helft uit van de uitgaven onder COICOP 12.

Herzieningen voor de jaren 2018-2020 in deze versie

De regionale rekeningen voor de jaren 2018 tot en met 2020 werden in januari 2021 gepubliceerd overeenkomstig de resultaten van de in oktober 2021 gepubliceerde nationale rekeningen 2020. In deze publicatie werden de resultaten voor die jaren aangepast aan de resultaten van de in oktober 2022 gepubliceerde nationale rekeningen 2021.

De referentiepublicatie van de nationale rekeningen 2021, waarop de huidige regionale rekeningen steunen, bevat geen methodologische wijzigingen.

1. Herzieningen voor de variabelen per bedrijfstak, uitgesplitst naar werkplaats

Alle wijzigingen die nationaal doorgevoerd werden t.e.m. 2019, vloeiden voort uit punctuele en algemene correcties op basis van bijkomende informatie. Dergelijke aanpassingen op ondernemingsniveau in de nationale rekeningen hebben vaak slechts een impact in een of een beperkt aantal arrondissementen.

Die wijzigingen per sector/SUT-bedrijfstak vormen de belangrijkste oorzaak van de wijzigingen in de regionale resultaten van alle variabelen t.e.m. datajaar 2019.

Er werden in deze versie geen wijzigingen aangebracht aan de verdeelsleutels voor eenheden met vestigingen in meerdere arrondissementen.

Wel werden twee nieuwe elementen die aan de beloning van werknemers (en de subsidies op productie) werden toegevoegd in 2020 in het kader van de covid-pandemie op een meer specifieke manier regionaal verdeeld. Het betreft volgende elementen die door de hoge tijdelijke werkloosheid in 2020 zonder specifieke tussenkomsten sterk zouden dalen met belangrijke neerwaartse implicaties voor de werknemers en die door de federale overheid (in de plaats van de werkgevers) werden betaald:

- de jaarlijkse patronale bijdrage voor vakantiegeld van arbeiders: aangezien het vakantiegeld in het jaar t afhangt van het loon en de prestaties in het jaar $t-1$, werden de lonen van de arbeiders volgens het RSZ-vestigingenbestand voor 2019 per sector/SUT/arrondissement gebruikt als verdeelsleutel voor dit item;
- de eindejaarspremie voor werknemers in de horeca: het is niet zinvol om de lonen van 2020 als verdeelsleutel te gebruiken aangezien die door de tijdelijke werkloosheid ook sterk gedaald waren; daarom werd de loonmassa van de werknemers in de horeca in 2019 berekend volgens het ESR als verdeelsleutel gebruikt.

Bij de voorlopige raming van de beloning van werknemers voor het jaar 2020 in de versie van de regionale rekeningen van januari 2022 werden deze beide elementen niet afzonderlijk behandeld.

Tabel 10 geeft per variabele een overzicht van de revisies en de impact ervan op enerzijds de gewestelijke aandelen en anderzijds de groei per gewest. Voor 2020 zijn de wijzigingen iets groter dan voor de jaren 2017 t.e.m. 2019 door de overstap van de voorlopige naar de definitieve methode en dit zowel op nationaal als regionaal vlak. Doordat niet alle informatie reeds beschikbaar is op het ogenblik van de ramingen voor het laatste jaar¹, worden extrapolatiemethodes toegepast. Het resultaat ervan kan afwijken van datgene dat een jaar later bekomen wordt volgens de normale procedures. Verder dient opgemerkt te worden dat geringe revisies op het niveau van het Rijk voor de totale economie soms wel grotere wijzigingen per sector en bedrijfstak verbergen, waardoor het effect op de diverse gewesten verschillend kan zijn.

1 De raming van de toegevoegde waarde, bijvoorbeeld, wordt in de nationale rekeningen normaal geraamd op basis van o.a. jaarrekeningeninformatie. Bij de raming van het laatste jaar is echter maximaal 2/3 van alle jaarrekeningen beschikbaar. Regionaal wordt die bron dan ook niet gebruikt.

Daarnaast zijn er in deze versie van de regionale rekeningen ook wijzigingen voor het jaar 2017 bij de variabelen toegevoegde waarde (tegen lopende prijzen en in volume), aantal zelfstandigen en gewerkte uren door zelfstandigen, terwijl dat jaar niet herzien werd in de oktoberversie 2022 van de nationale rekeningen. Dit komt door de introductie van de NUTS 2021-nomenclatuur ('Nomenclature des unités territoriales statistiques') die vorig jaar ingevoerd werd, maar in fasen wordt geïntroduceerd¹. Alle ramingen moeten immers volledig herdaan worden vanaf het begin, wat een immens werk vertegenwoordigt.

Niettegenstaande de NUTS-herziening enkel een direct impact heeft op de arrondissementen binnen de provincies Henegouwen en Limburg, kunnen er door de manier van ramen (bijv. een raming in evolutie) toch ook kleine wijzigingen optreden in andere arrondissementen, provincies en gewesten. Die wijzigingen zijn echter verwaarloosbaar (cf. tabel 10 hieronder).

De impact van alle herzieningen op de aandelen per gewest voor de periode 2017-2020 was voor alle variabelen zeer beperkt en schommelde tussen -0,3 en +0,3 procentpunt.

De impact van alle herzieningen op de groei per gewest was het belangrijkste bij de toegevoegde waarde (zowel tegen lopende prijzen als naar volume) en de beloning van werknemers voor het jaar 2020 en bij de investeringen in 2019.

De herzieningen van de groei van de *toegevoegde waarde in 2020* (opwaarts voor Vlaanderen en Wallonië en neerwaarts in Brussel), zowel tegen lopende prijzen als naar volume, sproten voort uit de overstap van de voorlopige naar de definitieve methode. In Brussel waren de herzieningen het grootst bij de vervaardiging van aardolieproducten (CD, neerwaarts), de handel (GG, neerwaarts) en de financiële activiteiten en verzekeringen (KK, opwaarts). In Vlaanderen waren er geen echte uitschieters, m.u.v. de opwaartse herziening in de farmaceutische nijverheid (CF). Ook in Wallonië werden slechts enkele bedrijfstakken in sterkere mate herzien, o.a. de farmacie (CF, neerwaartse bijstelling) en de handel (GG, opwaartse herziening).

De herziening van de *beloning van werknemers voor het jaar 2020* vloeide eveneens voort uit de overstap van de voorlopige naar de definitieve methode waarbij de impact iets groter was voor Brussel (neerwaarts) dan voor Wallonië (ook neerwaarts herzien) en Vlaanderen (opwaarts herzien). Voor Brussel kwam de lagere groei vooral door de neerwaartse herziening van de lonen bij de telecommunicatie (JB), de overheid (OO) en de overige industrie (CM). Bij Wallonië was dit vooral toe te wijzen aan de overheid (OO), de overige industrie (CM) en de farmacie (CF). In Vlaanderen was de impact van alle herzieningen veel beperkter. De uiteindelijk opwaartse herziening was in sterke mate toe te wijzen aan het feit dat de opwaartse bijstelling op het niveau van het Rijk bij het onderwijs vooral toegekend werd aan Vlaanderen.

De grote opwaartse bijstelling van de groei van de *investeringen* in Brussel in 2019 was vooral te wijten aan de opwaartse correctie op het niveau van het Rijk bij de financiële activiteiten en verzekeringen (KK), die voor het grootste deel toegewezen werd aan Brussel. Het gaat hier over investeringen door gespecialiseerde vastgoedbeleggingsfondsen. Dit betreft een relatief nieuwe juridische structuur voor institutionele beleggingsvennootschappen die uitsluitend investeren in vastgoed en die opduiken in de nationale en regionale rekeningen vanaf 2019 in de sector van de overige financiële intermediairs (S.125).

1 Cf. publicatie '[Regionale rekeningen 2020](#)' van 28 januari 2022, hoofdstuk 3, p. 31 e.v.

Tabel 10

Variabelen per bedrijfstak: Impact van de revisies op de aandelen en de groei per gewest

	Revisie in niveau (procenten)				Impact (in procentpunt) op							
					Aandelen				Groei			
	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Bruto toegevoegde waarde tegen basisprijzen, tegen lopende prijzen												
Brussel	0,00	0,01	-0,15	-0,68	0,00	0,00	-0,04	-0,25	0,00	0,01	-0,16	-0,51
Vlaanderen	0,00	0,01	0,22	1,22	0,00	0,00	0,07	0,30	0,00	0,01	0,22	0,95
Wallonië	0,00	-0,01	-0,02	0,50	0,00	0,00	-0,03	-0,05	0,00	-0,01	-0,01	0,50
Rijk	0,00	0,01	0,10	0,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,09	0,58
Bruto toegevoegde waarde tegen basisprijzen naar volume												
Brussel	0,00	-0,15	-0,47	-0,95	0,00	-0,02	-0,10	-0,25	0,00	-0,15	-0,33	-0,46
Vlaanderen	0,00	-0,02	0,20	0,85	0,00	0,00	0,08	0,26	0,00	-0,02	0,22	0,62
Wallonië	0,00	0,05	0,12	0,35	0,00	0,02	0,01	-0,01	0,00	0,06	0,07	0,22
Rijk	0,00	-0,03	0,05	0,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,03	0,08	0,33
Loontrekkenden												
Brussel	0,00	0,00	0,00	0,18	0,00	0,00	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00	0,18
Vlaanderen	0,00	0,00	0,00	-0,01	0,00	0,00	0,00	-0,04	0,00	0,00	0,00	-0,01
Wallonië	0,00	0,00	0,00	0,13	0,00	0,00	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00	0,14
Rijk	0,00	0,00	0,00	0,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
Zelfstandigen												
Brussel	-0,05	-0,07	-0,02	-0,28	0,00	-0,01	0,00	-0,05	0,00	-0,03	0,06	-0,26
Vlaanderen	0,01	0,02	0,01	0,24	0,01	0,01	0,00	0,04	0,00	0,00	-0,01	0,24
Wallonië	-0,01	-0,01	-0,01	0,20	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	-0,01	0,21
Rijk	0,00	0,00	0,00	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,18
Totaal werkzame personen												
Brussel	-0,01	-0,01	0,00	0,13	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,01	0,13
Vlaanderen	0,00	0,00	0,00	0,04	0,00	0,00	0,00	-0,03	0,00	0,00	0,00	0,04
Wallonië	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00	0,15
Rijk	0,00	0,00	0,00	0,08	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,08
Gewerkte uren door loontrekkenden												
Brussel	0,00	0,00	0,01	n.b.	0,00	0,00	0,00	n.b.	0,00	0,00	0,01	n.b.
Vlaanderen	0,00	0,00	0,01	n.b.	0,00	0,00	0,00	n.b.	0,00	0,00	0,01	n.b.
Wallonië	0,00	0,00	0,00	n.b.	0,00	0,00	0,00	n.b.	0,00	0,00	0,00	n.b.
Rijk	0,00	0,00	0,00	n.b.	0,00	0,00	0,00	n.b.	0,00	0,00	0,00	n.b.
Gewerkte uren door zelfstandigen												
Brussel	-0,04	-0,10	-0,12	n.b.	0,00	-0,01	-0,01	n.b.	0,00	-0,06	-0,02	n.b.
Vlaanderen	0,01	0,03	0,06	n.b.	0,01	0,02	0,03	n.b.	0,00	0,01	0,04	n.b.
Wallonië	-0,02	-0,03	-0,03	n.b.	0,00	-0,01	-0,01	n.b.	0,00	-0,01	0,00	n.b.
Rijk	0,00	0,00	0,02	n.b.	0,00	0,00	0,00	n.b.	0,00	0,00	0,02	n.b.
Totaal arbeidsvolume												
Brussel	-0,01	-0,02	-0,01	n.b.	0,00	0,00	0,00	n.b.	0,00	-0,01	0,00	n.b.
Vlaanderen	0,00	0,01	0,02	n.b.	0,00	0,00	0,01	n.b.	0,00	0,00	0,01	n.b.
Wallonië	0,00	-0,01	-0,01	n.b.	0,00	0,00	0,00	n.b.	0,00	0,00	0,00	n.b.
Rijk	0,00	0,00	0,01	n.b.	0,00	0,00	0,00	n.b.	0,00	0,00	0,01	n.b.
Beloning van werknemers												
Brussel	0,00	0,03	-0,11	-0,74	0,00	0,00	-0,02	-0,14	0,00	0,03	-0,15	-0,62
Vlaanderen	0,00	0,07	0,13	0,49	0,00	0,02	0,07	0,29	0,00	0,07	0,06	0,35
Wallonië	0,00	-0,05	-0,16	-0,59	0,00	-0,02	-0,04	-0,14	0,00	-0,05	-0,12	-0,42
Rijk	0,00	0,03	0,02	-0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04	-0,02	-0,02
Bruto-investeringen in vaste activa												
Brussel	n.b.	0,20	2,42	n.b.	n.b.	0,01	0,25	n.b.	n.b.	n.b.	2,28	n.b.
Vlaanderen	n.b.	0,12	0,28	n.b.	n.b.	-0,01	-0,22	n.b.	n.b.	n.b.	0,17	n.b.
Wallonië	n.b.	0,15	0,51	n.b.	n.b.	0,00	-0,03	n.b.	n.b.	n.b.	0,37	n.b.
Rijk	n.b.	0,14	0,62	n.b.	n.b.	0,00	0,00	n.b.	n.b.	n.b.	0,52	n.b.

Bron: INR.

2. Herzieningen voor de inkomensrekeningen van de huishoudens en de finale consumptieve bestedingen per institutionele sector, uitgesplitst naar woonplaats

Ook hier zijn de wijzigingen in de regionale verdeling het gevolg van wijzigingen in de te verdelen nationale cijfers per transactie vanaf datajaar 2018.

De diverse herzieningen hadden bij alle transacties een eerder beperkt impact op de aandelen per gewest.

De impact op de groeicijfers was eveneens klein. De belangrijkste herziening deed zich voor bij de consumptieve bestedingen van de gezinnen in Brussel (-0.4%punt in zowel 2018 als 2019) en vloeide vooral voort uit een herziening bij de uitgaven voor water en diverse diensten verbonden aan huisvesting (COICOP 44) ten gevolge van een kleine fout in de verdeelsleutel voor deze rubriek in de vorige versie. Dit werd nu rechtgezet.

Alle revisies samen hadden een iets groter effect op de bruto besparingen, aangezien die in absolute waarde veel kleiner zijn dan het bruto beschikbaar inkomen en de finale consumptieve bestedingen van de huishoudens. Het grootste effect valt waar te nemen bij de opwaartse revisie van de bruto spaarquote van de huishoudens in Brussel in zowel 2018 als 2019 met resp. 0,4 en 0,6 %punt.

Tabel 11

Rekening gezinnen en finale consumptieve bestedingen per institutionele sector: Impact van de revisies op de aandelen en de groei per gewest

	Revisie in niveau (procenten)		Impact (in procentpunt) op			
			Aandelen		Groei	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Netto primair inkomen						
Brussel	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vlaanderen	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1
Wallonië	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
Rijk	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1
Netto beschikbaar inkomen						
Brussel	-0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,1	-0,1
Vlaanderen	-0,2	-0,3	-0,1	-0,1	-0,2	-0,1
Wallonië	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	-0,1
Rijk	0,0	-0,2	0,0	0,0	0,0	-0,1
Bruto beschikbaar inkome						
Brussel	0,0	-0,2	0,0	0,0	0,0	-0,1
Vlaanderen	-0,1	-0,3	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2
Wallonië	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	-0,1
Rijk	0,0	-0,2	0,0	0,0	0,0	-0,2
Finale consumptieve bestedingen van de huishoudens						
Brussel	-0,4	-0,8	0,0	0,0	-0,4	-0,4
Vlaanderen	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	-0,1
Wallonië	0,1	0,2	-0,1	0,0	0,0	0,1
Rijk	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1
Finale consumptieve bestedingen van de overheid						
Brussel	-0,2	-0,5	0,0	-0,1	-0,3	-0,2
Vlaanderen	0,4	0,5	0,0	0,1	0,4	0,1
Wallonië	0,0	0,3	0,0	-0,1	0,0	0,3
Rijk	0,2	0,3	0,0	0,0	0,2	0,1
Finale consumptieve bestedingen van de IZW's ten behoeve van huishoudens						
Brussel	0,0	1,1	0,0	0,0	0,0	1,1
Vlaanderen	0,0	1,1	0,0	0,0	0,0	1,1
Wallonië	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	1,1
Rijk	0,0	1,1	0,0	0,0	0,0	1,1
Bruto-besparingen						
Brussel	4,9	9,5	0,3	0,5	5,8	3,7
Vlaanderen	-1,3	-1,7	-0,8	-0,6	-1,2	-0,5
Wallonië	2,1	-0,4	0,5	0,1	2,2	-2,6
Rijk	-0,2	-0,9	0,0	0,0	-0,2	-0,8
Bruto spaarquote (in procentpunt)						
Brussel	0,4	0,6				
Vlaanderen	-0,2	-0,2				
Wallonië	0,2	0,0				
Rijk	0,0	-0,1				

Bron: INR.

Beschikbare reeksen

Meer tabellen op NBB.STAT

Al de variabelen van de regionale rekeningen die zijn uitgesplitst naar werkplaats (waaronder het arbeidsvolume, de door loontrekkenden/zelfstandigen gewerkte uren, de beloning van werknemers en de bruto-investeringen in vaste activa) en naar woonplaats (rekening van de huishoudens en consumptieve bestedingen per sector), zijn beschikbaar in de statistische gegevensbank [NBB.Stat](#).

Homogene reeksen en verslagperiodes

In België zijn er homogene reeksen beschikbaar m.b.t. de regionale verdeling van de rekeningen van de huishoudens vanaf 1995 en van de aggregaten per bedrijfstak vanaf 2003 (zie onderstaande tabel). Deze reeksen voldoen aan de huidige standaarden, m.n. het Europees Stelsel van nationale en regionale rekeningen 2010 (kortom: ESR2010) en de NACE 2008-activiteitennomenclatuur. De reeksen 1995-2002 van de aggregaten per bedrijfstak zijn beschikbaar overeenkomstig het ESR 1995 en de NACE 2003-nomenclatuur.

Variabele	1995-2002	Vanaf 2003
Bruto toegevoegde waarde		
Beloning van werknemers	ESR 1995	ESR 2010
Aantal werknemers	NACE 2003	NACE 2008
Aantal zelfstandigen		
Gewerkte uren door werknemers ¹	Coherent met de versie van de nationale rekeningen van september 2010	Coherent met de laatste versie van de nationale rekeningen
Gewerkte uren door zelfstandigen ²		
Bruto-investeringen in vaste activa		
Rekeningen van de huishoudens	ESR 2010	
Finale consumptieve bestedingen per institutionele sector ³	Coherent met de laatste versie van de NR	

De conversie van de cijfers overeenkomstig de NACE 2008 en het ESR 2010 werd op nationaal niveau op voldoende gedetailleerde basis uitgevoerd, zodat de regionale aggregaten per bedrijfstak eveneens konden worden aangepast vanaf 2003. Voor de periode 1995-2002 gebeurde de conversie op een meer algemene wijze. Dergelijke methodes stellen problemen voor de regionale verwerking, waardoor er geen regionale verdeling beschikbaar is volgens de NACE 2008-nomenclatuur en het ESR 2010 voor alle variabelen per bedrijfstak voor de periode 1995-2002.

Tijdigheid

Op dit moment komt het laatste beschikbare jaar voor de toegevoegde waarde (in lopende prijzen en naar volume), de werkgelegenheid (werknemers en zelfstandigen) en de beloning van werknemers overeen met het jaar t-1 in vergelijking met het jaar t van publicatie.

Voor de overige variabelen per bedrijfstak (arbeidsvolume van werknemers en zelfstandigen en bruto-investeringen in vaste activa), voor alle transacties uit de rekeningen van de huishoudens en voor de finale consumptieve bestedingen per institutionele sector, is het laatste beschikbare jaar t-2 in vergelijking met het jaar van publicatie.

1 De gewerkte uren door werknemers zijn pas beschikbaar vanaf 2003.

2 De gewerkte uren door zelfstandigen zijn pas beschikbaar vanaf 2000.

3 De finale consumptieve bestedingen van de gezinnen zijn pas beschikbaar vanaf 1999.

Detailniveaus (geografisch en per bedrijfstak)

De mate van gedetailleerdheid van de variabelen per bedrijfstak naar werkplaats kan worden vastgesteld aan de hand van twee basiscriteria:

- het bedrijfstakdetail: de classificaties van de activiteiten A3, A10, A21, A38 en A64 bevatten respectievelijk 3, 10, 21, 38 en 64 activiteiten en zijn groeperingen van de NACE 2008-nomenclatuur (activiteitsnomenclatuur van de Europese Gemeenschap). Voor de Belgische ramingen wordt een specifiek niveau (SUT-bedrijfstakken) gebruikt, waarbij NACE-codes op drie en/of vier posities worden gegroepeerd¹;
- het geografische detail: in België komen de NUTS1, NUTS2 en NUTS3-classificaties respectievelijk overeen met het niveau van de gewesten, provincies en arrondissementen.

Alle berekeningen worden op het meest gedetailleerd mogelijke niveau uitgevoerd: de SUT-bedrijfstakken (ongeveer 135) in combinatie met de arrondissementen en de institutionele sectoren.

De details van de gepubliceerde cijfers zijn daarentegen afhankelijk van het detailniveau van de NUTS-eenheden, de kwaliteit van de berekeningsmethoden en de basisgegevens en de vertrouwelijkheid van de gegevens.

In de regionale rekeningen worden voor de variabelen per bedrijfstak volgende aggregatieniveaus gehanteerd:

Aggregatieniveau van de variabelen per bedrijfstak die in België beschikbaar zijn (in het **vet**: de minimumvereisten vastgesteld door Eurostat).

Arrondissementen (NUTS3)		Invest.	T.W., Werkgelegenheid, Lonen, Uren				T.W., Werkgelegenheid, Lonen, Uren, Invest.
Provincies (NUTS2)			Lonen, Uren, Invest.	Invest.	T.W., werkgelegenheid, Lonen, Uren		
Gewesten (NUTS1)					Invest., T.W. Y-1	T.W.*, Werkgelegenheid, Lonen, Uren	
	A0	A3	A10	A21	A38	A64	Sector

T.W. = toegevoegde waarde

* tot en met het jaar t-2

Naast de minimumvereisten die Eurostat voor de regionale rekeningen vastlegt², zijn de lidstaten vrij om gedetailleerdere statistieken te publiceren op voorwaarde dat de gebruikte basisgegevens en methodes dat mogelijk maken en de gepubliceerde gegevens in overeenstemming zijn met het vertrouwelijkheidsbeginsel. Zo wordt in België elk van de bovengenoemde variabelen op een groter detailniveau gepubliceerd dan de Europese vereisten (zie tabel hierboven).

Voor de transacties uit de rekeningen van de huishoudens worden volgende aggregatieniveaus gehanteerd in de regionale rekeningen:

Aggregaat	Geografisch detail	
	Gepubliceerd in België	Vereist door Eurostat
Rekeningen voor bestemming van primair inkomen en beschikbaar inkomen	Arrondissementen (NUTS3)	Provincies (NUTS2)
Finale consumptieve bestedingen van de huishoudens (P3 S14)	Gewesten (NUTS1)	<i>Niet vereist</i>
Finale consumptieve bestedingen van de overheid (P3 S13) en van de IZWb's (P3 S15)	Arrondissementen (NUTS3)	<i>Niet vereist</i>
Besparingen	Gewesten (NUTS1)	<i>Niet vereist</i>

¹ Zie bijlage 3 van de methodologische nota. '[Regionale rekeningen - Toelichtingen van conceptuele en methodologische aard ESR 2010](#)'

² Zie '[Regionale rekeningen - Toelichtingen van conceptuele en methodologische aard ESR 2010](#)', p.8

Bijlage 1: Overzichtstabellen (2018-2020)

Tabel 12

Sleutelvariabelen van de regionale rekeningen, uitgesplitst naar werkplaats¹

	In absolute cijfers (€ mln. of aantal personen)	Aandeel van elk gewest in het Rijk (procenten)	Veranderingspercentage t.o.v. het vorige jaar (procenten)			Gemiddelde jaarlijkse groei (procenten)
			2019	2020	2021	
Totalen (volgens werkplaats)	2020	2020				2010-2021
Bruto toegevoegde waarde in volume (referentiejaar 2015) - Economische groei						
Brussel	69 368,7	18,3	2,6	-5,6	5,7	0,8
Vlaanderen	221 532,9	58,5	2,1	-4,5	6,2	1,7
Wallonië	87 784,8	23,2	2,7	-5,6	4,4	1,3
Rijk	378 942,8	100,0	2,3	-4,9	5,7	1,4
Bruto toegevoegde waarde lopende prijzen						
Brussel	74 696,8	18,1	3,9	-4,3	7,9	2,7
Vlaanderen	241 803,6	58,6	4,1	-3,1	9,1	3,3
Wallonië	95 912,4	23,2	4,6	-3,6	7,2	3,2
Rijk	412 663,2	100,0	4,2	-3,4	8,4	3,1
Totaal werkzame personen (aantal personen)						
Brussel	711 419,0	14,5	1,2	-0,3	0,9	0,5
Vlaanderen	2 885 506,0	58,9	1,9	0,2	2,1	1,1
Wallonië	1 298 799,0	26,5	1,2	-0,1	1,9	0,8
Rijk	4 898 327,0	100,0	1,6	0,1	1,9	0,9
Loontrekkenden (aantal personen)						
Brussel	626 410,0	15,4	1,1	-0,5	0,7	0,3
Vlaanderen	2 369 230,0	58,3	1,8	-0,3	1,7	1,0
Wallonië	1 065 598,0	26,2	1,3	-0,3	1,9	0,8
Rijk	4 063 841,0	100,0	1,6	-0,3	1,6	0,8
Zelfstandigen (aantal personen)						
Brussel	85 009,0	10,2	1,7	0,9	2,3	2,2
Vlaanderen	516 276,0	61,9	2,4	2,6	3,5	1,5
Wallonië	233 201,0	27,9	0,4	0,9	2,0	1,0
Rijk	834 486,0	100,0	1,8	1,9	3,0	1,5
Beloning van werknemers						
Brussel	42 613,9	18,5	3,0	-1,7	4,9	1,9
Vlaanderen	132 714,6	57,6	4,0	-1,6	5,9	2,8
Wallonië	54 682,7	23,8	3,1	-2,5	6,3	2,6
Rijk	230 236,0	100,0	3,6	-1,9	5,8	2,5
Bruto-investering in vaste activa						2010-2020
Brussel	16 500,4	14,8	5,1	0,6	n.b.	2,8
Vlaanderen	70 264,9	63,2	8,4	-5,5	n.b.	3,4
Wallonië	24 413,2	21,9	4,0	-4,1	n.b.	2,8
Rijk	111 258,0	100,0	6,9	-4,3	n.b.	3,2
Totaal arbeidsvolume						2010-2020
Brussel	1 010 308,7	14,3	1,3	-7,9	n.b.	-0,3
Vlaanderen	4 232 283,2	59,8	1,6	-7,8	n.b.	0,3
Wallonië	1 835 808,0	25,9	1,0	-9,5	n.b.	0,2
Rijk	7 082 570,0	100,0	1,4	-8,3	n.b.	0,1
Gewerkte uren door loontrekkenden						2010-2020
Brussel	861 439,4	15,7	1,0	-6,5	n.b.	-0,4
Vlaanderen	3 231 740,7	58,8	1,6	-6,4	n.b.	0,5
Wallonië	1 399 987,6	25,5	1,3	-7,0	n.b.	0,3
Rijk	5 497 337,9	100,0	1,4	-6,5	n.b.	0,3
Gewerkte uren door zelfstandigen						2010-2020
Brussel	148 869,3	9,4	3,2	-15,3	n.b.	0,2
Vlaanderen	1 000 542,5	63,1	1,7	-12,2	n.b.	-0,2
Wallonië	435 820,4	27,5	0,2	-16,6	n.b.	-0,4
Rijk	1 585 232,1	100,0	1,4	-13,8	n.b.	-0,3

Bron: INR.

¹ Het verschil tussen de cijfers voor het Rijk en de som van de drie gewesten is het extraregionaal gebied.

Tabel 13

Sleutelvariabelen van de rekeningen van de huishoudens en van de finale consumptieve bestedingen per sector, naar woonplaats

	In absolute cijfers (€ miljoen)	Aandeel van elk gewest in het Rijk (procenten)	Veranderingspercentages t.o.v. het voor- gaande jaar (procenten)			Gemiddelde jaarlijkse groei
			2018	2019	2020	
Totalen (volgens woonplaats)	2020	2020	2018	2019	2020	2010-2020
Primair inkomen (netto)						
Brussel	29 194,8	9,7	4,5	4,7	-2,7	2,4
Vlaanderen	188 491,4	62,5	2,7	2,9	-2,6	1,9
Wallonië	83 683,3	27,8	3,1	2,9	-2,4	1,8
Rijk	301 369,5	100,0	3,0	3,1	-2,5	1,9
Beschikbaar inkomen (netto)						
Brussel	25 201,3	9,8	6,7	3,0	2,7	2,8
Vlaanderen	156 151,1	60,8	2,0	4,5	1,4	2,3
Wallonië	75 461,5	29,4	4,5	3,3	3,3	2,5
Rijk	256 814,0	100,0	3,2	4,0	2,1	2,4
Beschikbaar inkomen (bruto)						
Brussel	27 527,0	9,9	6,4	3,2	2,9	2,8
Vlaanderen	169 374,7	61,0	2,2	4,5	1,5	2,4
Wallonië	80 597,7	29,0	4,4	3,3	3,3	2,5
Rijk	277 499,5	100,0	3,2	4,1	2,2	2,5
Consumptieve bestedingen van de gezinnen						
Brussel	23 424,9	10,5	4,3	4,5	-7,3	2,4
Vlaanderen	132 966,3	59,8	3,7	2,8	-7,2	2,4
Wallonië	65 838,1	29,6	4,4	3,2	-8,6	1,8
Rijk	222 229,4	100,0	4,0	3,1	-7,7	2,2
Consumptieve bestedingen van de overheid						
Brussel	11 956,4	10,6	4,1	2,9	3,0	3,2
Vlaanderen	64 897,0	57,5	3,6	3,6	2,7	2,8
Wallonië	35 992,5	31,9	4,2	3,6	1,6	2,6
Rijk	112 845,9	100,0	3,9	3,5	2,4	2,7
Consumptieve bestedingen van de IZW's t.b.v huishoudens						
Brussel	523,4	10,5	4,4	5,1	-1,3	3,6
Vlaanderen	2 845,9	57,2	4,3	4,7	-1,4	3,1
Wallonië	1 607,1	32,3	4,2	4,7	-1,6	3,0
Rijk	4 976,5	100,0	4,3	4,8	-1,4	3,1
Bruto besparingen						
Brussel	4 371,5	7,5	41,5	-11,3	144,7	5,5
Vlaanderen	38 253,0	65,9	-6,1	15,1	48,8	2,3
Wallonië	15 418,4	26,6	5,4	5,1	128,4	6,6
Rijk	58 043,0	100,0	-1,7	11,2	69,5	3,4
Bruto spaarquote	(in procenten)		(in procentpunt)			
Brussel	15,7	-	1,9	-1,1	9,1	0,0
Vlaanderen	22,3	-	-1,2	1,4	7,1	0,0
Wallonië	19,0	-	0,1	0,1	10,4	0,0
Rijk	20,7	-	-0,6	0,8	8,3	0,0
Gemiddelde bevolking						
Brussel	1 219 113,0	10,6	0,7	0,8	0,5	1,0
Vlaanderen	6 641 109,0	57,7	0,6	0,6	0,5	0,6
Wallonië	3 646 729,0	31,7	0,3	0,3	0,2	0,4
Rijk	11 506 951,0	100,0	0,5	0,5	0,4	0,6

Bron: INR.

Tabel 14

Sleutelvariabelen van de rekeningen van de huishoudens en van de finale consumptieve bestedingen per sector en per inwoner, naar woonplaats

Per inwoner (naar woonplaats)	In absolute cijfers (euros)	Indexen t.o.v. het Rijk (procenten)	Veranderingspercentages t.o.v. het voor- gaande jaar (procenten)			Gemiddelde jaarlijkse groei
	2020	2020	2018	2019	2020	2010-2020
Primair inkomen (netto)						
Brussel	23 948	91,4	3,8	3,8	-3,1	1,2
Vlaanderen	28 383	108,4	2,1	2,3	-3,1	1,3
Wallonië	22 948	87,6	2,8	2,6	-2,6	1,4
Rijk	26 190	100	2,5	2,6	-2,9	1,3
Beschikbaar inkomen (netto)						
Brussel	20 672	92,6	5,9	2,2	2,2	1,7
Vlaanderen	23 513	105,4	1,5	3,9	0,9	1,8
Wallonië	20 693	92,7	4,2	3,0	3,1	2,1
Rijk	22 318	100	2,7	3,5	1,7	1,8
Beschikbaar inkomen (bruto)						
Brussel	22 580	93,6	5,7	2,4	2,4	1,7
Vlaanderen	25 504	105,8	1,6	3,9	1,0	1,8
Wallonië	22 101	91,6	4,2	3,0	3,1	2,1
Rijk	24 116	100	2,7	3,5	1,8	1,9
Consumptieve bestedingen van de gezinnen						
Brussel	19 215	99,5	3,6	3,6	-7,8	1,3
Vlaanderen	20 022	103,7	3,1	2,3	-7,7	1,8
Wallonië	18 054	93,5	4,1	2,9	-8,8	1,4
Rijk	19 313	100	3,5	2,6	-8,0	1,6
Consumptieve bestedingen van de overheid						
Brussel	9 807	100,0	3,3	2,1	2,5	2,0
Vlaanderen	9 772	99,6	3,1	3,0	2,2	2,2
Wallonië	9 870	100,6	3,9	3,3	1,4	2,2
Rijk	9 807	100	3,4	3,0	2,0	2,1
Consumptieve bestedingen van de IZW's t.b.v huishoudens						
Brussel	429	99,3	3,7	4,3	-1,8	2,5
Vlaanderen	429	99,1	3,7	4,1	-1,9	2,5
Wallonië	441	101,9	3,9	4,4	-1,8	2,5
Rijk	432	100	3,8	4,2	-1,8	2,5
Bruto besparingen						
Brussel	3 586	71,1	40,5	-12,1	143,5	4,3
Vlaanderen	5 760	114,2	-6,7	14,4	48,1	1,7
Wallonië	4 228	83,8	5,1	4,8	127,9	6,1
Rijk	5 044	100	-2,2	10,7	68,8	2,8

Bron: INR.

Bijlage 2 Tabellen m.b.t. de bijdragen tot de regionale ontwikkelingen

Tabel 15

Bruto toegevoerde waarde in volume - Bijdrage per bedrijfstak (A38) tot de regionale en nationale ontwikkeling, 2020 en 2021

(in procentpunt)

	A38	2020				2021			
		Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk	Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk
Landbouw, bosbouw en visserij	AA	0,00	0,07	0,10	0,07	0,00	-0,04	-0,03	-0,03
Winning van delfstoffen	BB	0,00	-0,01	0,01	-0,01	0,00	0,00	0,02	0,01
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten	CA	-0,17	-0,13	-0,08	-0,13	0,04	0,19	0,20	0,16
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer	CB	-0,01	-0,05	-0,01	-0,04	0,00	0,01	0,00	0,01
Houtindustrie, vervaardiging van papier en papierwaren, drukkerijen	CC	-0,02	-0,07	-0,02	-0,05	-0,01	-0,06	-0,04	-0,04
Vervaardiging van cokes en geraffineerde aardolieproducten	CD	-0,82	-0,06	0,00	-0,18	0,53	0,26	0,00	0,25
Vervaardiging van chemische producten	CE	0,11	0,19	0,28	0,20	0,04	0,03	0,04	0,03
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten	CF	-0,04	0,30	-0,36	0,09	0,03	-0,02	-1,44	-0,34
Vervaardiging van producten van rubber en kunststof en van andere niet-metaalhoudende minerale producten	CG	-0,01	0,03	-0,23	-0,04	0,00	0,04	0,05	0,03
Vervaardiging van metalen in primaire vorm en van producten van metaal, exclusief machines en apparaten	CH	0,01	-0,04	-0,30	-0,09	-0,01	-0,30	-0,20	-0,22
Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten	CI	0,00	-0,07	0,05	-0,03	0,00	0,05	0,03	0,04
Vervaardiging van elektrische apparatuur	CJ	0,01	-0,03	-0,07	-0,03	0,00	0,01	0,01	0,01
Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen n.e.g.	CK	0,01	-0,07	-0,02	-0,04	0,00	0,11	0,03	0,07
Vervaardiging van transportmiddelen	CL	0,03	-0,07	-0,32	-0,11	-0,03	0,04	0,05	0,03
Vervaardiging van meubelen en overige industrie, reparatie en installatie van machines en apparaten	CM	-0,16	-0,08	-0,17	-0,11	0,00	-0,03	-0,01	-0,02
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	DD	0,16	0,06	0,13	0,09	0,10	0,10	0,12	0,10
Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering	EE	-0,03	-0,01	-0,05	-0,03	0,04	0,09	0,11	0,08
Bouwnijverheid	FF	-0,30	-0,20	-0,38	-0,26	-0,05	0,04	0,29	0,08
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	GG	-1,20	-0,98	-0,51	-0,91	0,64	1,64	1,40	1,40
Vervoer en opslag	HH	-0,51	-0,69	-0,50	-0,61	0,33	0,41	0,29	0,37
Verschaffen van accommodatie en maaltijden	II	-1,19	-0,83	-0,71	-0,87	0,21	0,30	0,31	0,29
Uitgeverijen, audiovisuele diensten en uitzendingen	JA	-0,14	-0,07	-0,07	-0,08	0,12	0,05	0,01	0,05
Telecommunicatie	JB	-0,12	0,08	-0,01	0,02	0,13	0,02	0,04	0,05
Informatie- en dienstverlenende activiteiten op gebied van informatie	JC	0,20	0,06	0,07	0,09	0,22	0,23	0,23	0,23
Financiële activiteiten en verzekeringen	KK	0,18	-0,06	-0,30	-0,07	0,21	-0,02	-0,09	0,00
Exploitatie van en handel in onroer. goed	LL	-0,16	0,05	0,06	0,01	0,24	0,47	0,48	0,43
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening, hoofdkantoren, adviesbureaus, architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen	MA	-0,11	-0,04	-0,03	-0,05	0,79	0,78	0,51	0,72
Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied	MB	-0,05	0,07	-0,24	-0,02	0,03	0,09	0,08	0,08
Reclamewezen en marktonderzoek; overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten	MC	-0,07	0,01	-0,04	-0,02	0,14	0,18	0,11	0,15
Administratieve en ondersteunende diensten	NN	-0,33	-0,62	-0,46	-0,53	0,42	0,52	0,48	0,49
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen	OO	0,13	0,00	0,08	0,05	0,62	0,23	0,41	0,36
Onderwijs	PP	-0,07	-0,13	-0,25	-0,14	0,24	0,11	0,10	0,13
Menselijke gezondheidszorg	QA	-0,57	-0,68	-0,97	-0,73	0,25	0,33	0,39	0,33
Maatschappelijke dienstverlening	QB	0,00	-0,04	0,05	-0,01	0,10	0,16	0,18	0,15
Kunst, amusement en recreatie	RR	-0,29	-0,21	-0,19	-0,22	0,15	0,11	0,11	0,11
Overige diensten	SS	-0,09	-0,16	-0,16	-0,15	0,17	0,12	0,13	0,13
Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishoudens voor eigen gebruik	TT	-0,02	-0,01	0,00	-0,01	0,01	0,02	0,00	0,01
Totaal (%)		-5,62	-4,48	-5,63	-4,95	5,69	6,24	4,38	5,72
Industrie	C	-1,06	-0,15	-1,25	-0,56	0,59	0,33	-1,28	0,01
Overheidssector	S13	0,13	-0,12	-0,17	-0,14	0,77	0,27	0,45	0,42
Privé sector	S1-S13	-5,75	-4,36	-5,45	-4,87	4,92	5,97	3,94	5,30

Bron: INR.

- Top 5 laagste bijdrage tot de ontwikkeling
- Top 5 hoogste bijdrage tot de ontwikkeling

Tabel 16

Bruto toegevoerde waarde tegen lopende prijzen - Bijdrage per bedrijfstak (A38) tot de regionale en nationale ontwikkeling, 2020 en 2021

(in procentpunt)

	A38	2020				2021			
		Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk	Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk
Landbouw, bosbouw en visserij	AA	0,00	0,06	0,09	0,06	0,00	-0,04	-0,03	-0,03
Winning van delfstoffen	BB	0,00	-0,01	0,01	-0,01	0,00	0,00	0,02	0,01
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten	CA	-0,16	-0,08	-0,04	-0,08	0,03	0,14	0,17	0,13
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer	CB	-0,01	-0,04	0,00	-0,02	0,00	0,06	0,02	0,04
Houtindustrie, vervaardiging van papier en papierwaren, drukkerijen	CC	-0,02	-0,05	0,00	-0,03	0,01	0,12	0,11	0,10
Vervaardiging van cokes en geraffineerde aardolieproducten	CD	-0,82	-0,05	0,00	-0,18	0,48	0,16	0,00	0,18
Vervaardiging van chemische producten	CE	0,08	-0,08	0,13	0,00	0,08	0,36	0,23	0,28
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten	CF	-0,03	0,39	-0,17	0,18	0,04	0,03	-1,35	-0,29
Vervaardiging van producten van rubber en kunststof en van andere niet-metaalhoudende minerale producten	CG	-0,01	0,07	-0,16	0,00	0,00	0,16	0,18	0,13
Vervaardiging van metalen in primaire vorm en van producten van metaal, exclusief machines en apparaten	CH	0,00	-0,14	-0,33	-0,16	0,07	0,63	0,50	0,50
Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten	CI	0,00	-0,07	0,05	-0,03	0,00	0,05	0,03	0,04
Vervaardiging van elektrische apparatuur	CJ	0,01	-0,02	-0,06	-0,02	0,01	0,03	0,04	0,03
Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen n.e.g.	CK	0,01	-0,04	-0,01	-0,03	0,01	0,15	0,04	0,10
Vervaardiging van transportmiddelen	CL	0,02	-0,09	-0,34	-0,13	-0,04	0,02	0,03	0,01
Vervaardiging van meubelen en overige industrie, reparatie en installatie van machines en apparaten	CM	-0,16	-0,06	-0,16	-0,10	0,02	0,07	0,05	0,06
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	DD	0,21	0,11	0,19	0,15	0,24	0,22	0,28	0,24
Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering	EE	-0,01	0,01	-0,02	0,00	0,04	0,08	0,10	0,08
Bouwnijverheid	FF	-0,25	-0,06	-0,26	-0,14	0,14	0,59	0,78	0,55
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	GG	-1,10	-0,81	-0,37	-0,76	0,66	1,68	1,43	1,43
Vervoer en opslag	HH	-0,23	-0,59	-0,20	-0,44	0,39	0,40	0,31	0,38
Verschaffen van accommodatie en maaltijden	II	-1,15	-0,78	-0,66	-0,82	0,22	0,32	0,33	0,30
Uitgeverijen, audiovisuele diensten en uitzendingen	JA	-0,10	-0,05	-0,06	-0,06	0,14	0,05	0,01	0,06
Telecommunicatie	JB	-0,17	0,07	-0,02	0,00	0,15	0,03	0,04	0,06
Informatiediensten en dienstverlenende activiteiten op gebied van informatie	JC	0,29	0,14	0,12	0,16	0,29	0,29	0,27	0,29
Financiële activiteiten en verzekeringen	KK	0,07	-0,04	-0,19	-0,06	1,63	0,22	0,13	0,45
Exploitatie van en handel in onroer. goed	LL	-0,02	0,24	0,27	0,20	0,27	0,51	0,53	0,47
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening, hoofdkantoren, adviesbureaus, architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen	MA	-0,23	-0,15	-0,10	-0,15	0,84	0,83	0,55	0,76
Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied	MB	-0,05	0,08	-0,23	-0,02	0,04	0,11	0,10	0,09
Reclamewezen en marktonderzoek; overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten	MC	-0,11	0,00	-0,04	-0,03	0,10	0,14	0,08	0,12
Administratieve en ondersteunende diensten	NN	-0,17	-0,46	-0,33	-0,38	0,42	0,51	0,48	0,49
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen	OO	0,36	0,16	0,12	0,19	0,60	0,23	0,40	0,35
Onderwijs	PP	0,21	0,19	0,19	0,20	0,32	0,19	0,49	0,28
Menselijke gezondheidszorg	QA	-0,49	-0,57	-0,84	-0,62	0,26	0,34	0,41	0,34
Maatschappelijke dienstverlening	QB	0,03	0,00	0,10	0,03	0,10	0,15	0,17	0,15
Kunst, amusement en recreatie	RR	-0,26	-0,19	-0,17	-0,20	0,13	0,10	0,10	0,10
Overige diensten	SS	-0,06	-0,13	-0,13	-0,12	0,17	0,12	0,13	0,13
Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishoudens voor eigen gebruik	TT	-0,02	-0,01	0,00	-0,01	0,00	0,03	0,00	0,01
Totaal (%)		-4,32	-3,07	-3,64	-3,43	7,85	9,08	7,15	8,41
Industrie	C	-1,09	-0,26	-1,09	-0,60	0,71	1,98	0,05	1,31
Overheidssector	S13	0,65	0,38	0,30	0,41	1,05	0,41	0,93	0,66
Privé sector	S1-S13	-4,97	-3,45	-3,94	-3,84	6,80	8,66	6,22	7,76

Bron: INR.

■ Top 5 laagste bijdrage tot de ontwikkeling
■ Top 5 hoogste bijdrage tot de ontwikkeling

Tabel 17

Bruto investeringen in vaste activa - Bijdrage per bedrijfstak (A38) tot de regionale en nationale ontwikkeling, 2019 en 2020

(in procentpunt)

	A38	2019				2020			
		Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk	Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk
Landbouw, bosbouw en visserij	AA	0,07	0,29	0,09	0,21	-0,05	-0,05	0,11	-0,01
Winning van delfstoffen	BB	0,01	0,04	0,04	0,04	-0,01	-0,02	-0,03	-0,02
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten	CA	0,05	0,27	0,14	0,21	-0,20	-0,10	-0,42	-0,18
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer	CB	0,00	0,00	0,01	0,01	-0,01	-0,08	0,03	-0,04
Houtindustrie, vervaardiging van papier en papierwaren, drukkerijen	CC	0,01	0,02	0,10	0,03	-0,01	-0,11	-0,09	-0,09
Vervaardiging van cokes en geraffineerde aardolieproducten	CD	0,08	0,02	0,01	0,03	-0,04	-0,06	-0,02	-0,05
Vervaardiging van chemische producten	CE	0,01	0,30	-0,25	0,14	-0,05	0,36	-0,11	0,20
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten	CF	0,06	0,05	0,39	0,13	0,13	0,77	1,74	0,89
Vervaardiging van producten van rubber en kunststof en van andere niet-metaalhoudende minerale producten	CG	-0,04	-0,01	0,33	0,06	0,02	-0,25	-0,15	-0,19
Vervaardiging van metalen in primaire vorm en van producten van metaal, exclusief machines en apparaten	CH	0,02	0,34	0,06	0,23	0,00	-0,13	-0,03	-0,09
Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten	CI	0,00	0,07	-0,02	0,04	0,01	0,08	0,01	0,05
Vervaardiging van elektrische apparatuur	CJ	0,00	-0,01	0,10	0,01	0,01	-0,03	0,11	0,01
Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen n.e.g.	CK	-0,01	0,05	-0,10	0,01	-0,03	-0,08	0,09	-0,04
Vervaardiging van transportmiddelen	CL	-0,86	0,11	-0,37	-0,13	-0,28	-0,11	-0,19	-0,15
Vervaardiging van meubelen en overige industrie, reparatie en installatie van machines en apparaten	CM	0,03	0,17	0,03	0,12	-0,03	-0,07	-0,09	-0,07
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	DD	0,77	0,47	0,07	0,42	-0,81	-0,47	-0,60	-0,54
Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering	EE	0,30	-0,11	-0,21	-0,07	0,46	0,02	0,34	0,15
Bouwnijverheid	FF	-1,12	-0,23	0,15	-0,27	0,22	0,10	-0,40	0,00
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	GG	2,29	0,15	0,23	0,48	-1,90	-0,21	-0,35	-0,48
Vervoer en opslag	HH	2,42	-0,94	0,61	-0,11	0,18	-0,42	-0,87	-0,43
Verschaffen van accommodatie en maaltijden	II	0,40	0,17	0,08	0,18	-0,38	-0,38	-0,29	-0,36
Uitgeverijen, audiovisuele diensten en uitzendingen	JA	0,01	0,01	0,01	0,01	-0,19	-0,15	-0,14	-0,16
Telecommunicatie	JB	-0,39	-0,20	0,05	-0,17	-0,26	-0,02	0,06	-0,04
Informaticadiensten en dienstverlenende activiteiten op gebied van informatie	JC	-0,07	0,63	0,45	0,49	-0,04	-0,01	-0,64	-0,15
Financiële activiteiten en verzekeringen	KK	-1,28	0,19	0,50	0,05	6,33	-1,87	-0,26	-0,36
Exploitatie van en handel in onroer. goed	LL	0,54	3,93	-1,06	2,32	-0,33	-0,55	-1,12	-0,64
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening, hoofdkantoren, adviesbureaus, architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen	MA	1,13	0,48	0,39	0,55	-0,08	-0,23	0,05	-0,15
Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied	MB	0,00	0,10	0,11	0,09	0,03	0,15	0,25	0,16
Reclamewezen en marktonderzoek; overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten	MC	0,01	-0,02	0,21	0,04	-0,11	0,05	0,06	0,03
Administratieve en ondersteunende diensten	NN	1,43	1,35	1,11	1,31	-0,33	-1,39	0,05	-0,93
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen	OO	-0,43	0,24	0,24	0,16	-1,30	0,28	-0,21	-0,01
Onderwijs	PP	-0,33	0,17	-0,12	0,03	0,30	-0,17	0,03	-0,06
Menselijke gezondheidszorg	QA	0,11	0,12	0,08	0,11	-0,17	-0,07	-0,23	-0,12
Maatschappelijke dienstverlening	QB	0,03	0,02	0,08	0,03	-0,35	-0,09	-0,28	-0,17
Kunst, amusement en recreatie	RR	-0,07	0,04	0,49	0,13	-0,13	-0,13	-0,50	-0,21
Overige diensten	SS	-0,01	0,05	0,01	0,03	-0,03	0,00	-0,03	-0,01
Totaal (%)		5,15	8,35	4,04	6,94	0,57	-5,46	-4,08	-4,26
Industrie	C	-0,65	1,38	0,43	0,89	-0,48	0,19	0,88	0,25
Overheidssector	S13	-0,11	0,51	0,14	0,35	-0,93	0,22	-0,23	0,00
Privé sector	S1-S13	5,26	7,84	3,90	6,59	1,50	-5,68	-3,85	-4,26

Bron: INR.

- Top 5 laagste bijdrage tot de ontwikkeling
- Top 5 hoogste bijdrage tot de ontwikkeling

Tabel 18

Aantal werkzame personen - Bijdrage per bedrijfstak (A38) tot de regionale en nationale ontwikkeling, 2020 en 2021

(in procentpunt)

	A38	2020				2021			
		Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk	Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk
Landbouw, bosbouw en visserij	AA	0,00	0,02	0,00	0,01	0,00	0,03	0,00	0,02
Winning van delfstoffen	BB	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten	CA	-0,04	0,03	0,01	0,01	0,01	0,03	0,04	0,03
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer	CB	0,00	-0,01	0,01	-0,01	0,00	-0,01	0,00	0,00
Houtindustrie, vervaardiging van papier en papierwaren, drukkerijen	CC	-0,01	-0,03	-0,02	-0,02	-0,02	-0,01	-0,01	-0,01
Vervaardiging van cokes en geraffineerde aardolieproducten	CD	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,01	0,00	-0,01
Vervaardiging van chemische producten	CE	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten	CF	0,00	0,02	0,03	0,02	0,01	0,03	0,02	0,02
Vervaardiging van producten van rubber en kunststof en van andere niet-metaalhoudende minerale producten	CG	-0,01	0,02	-0,01	0,01	0,00	0,01	0,00	0,01
Vervaardiging van metalen in primaire vorm en van producten van metaal, exclusief machines en apparaten	CH	-0,01	-0,02	-0,02	-0,02	0,00	0,00	0,00	0,00
Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten	CI	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00
Vervaardiging van elektrische apparatuur	CJ	0,00	-0,02	-0,05	-0,03	0,00	0,01	0,00	0,00
Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen n.e.g.	CK	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,01	-0,01	0,01
Vervaardiging van transportmiddelen	CL	0,02	-0,03	-0,02	-0,02	-0,01	-0,02	-0,03	-0,02
Vervaardiging van meubelen en overige industrie, reparatie en installatie van machines en apparaten	CM	-0,20	-0,03	-0,07	-0,07	0,00	0,02	0,01	0,01
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	DD	0,01	0,01	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering	EE	0,01	0,02	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Bouwnijverheid	FF	-0,06	0,16	0,03	0,09	-0,01	0,21	0,16	0,16
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	GG	-0,10	0,05	-0,06	0,00	-0,15	0,16	0,15	0,11
Vervoer en opslag	HH	0,09	0,04	0,04	0,05	0,16	0,08	0,09	0,09
Verschaffen van accommodatie en maaltijden	II	-0,26	-0,23	-0,18	-0,22	-0,32	-0,03	0,01	-0,06
Uitgeverijen, audiovisuele diensten en uitzendingen	JA	0,01	-0,01	-0,01	-0,01	0,03	0,00	-0,02	0,00
Telecommunicatie	JB	-0,14	-0,02	-0,04	-0,04	-0,02	0,00	0,00	0,00
Informaticadiensten en dienstverlenende activiteiten op gebied van informatie	JC	0,08	0,08	0,04	0,07	0,10	0,11	0,10	0,11
Financiële activiteiten en verzekeringen	KK	-0,10	-0,02	-0,06	-0,04	-0,06	-0,02	-0,03	-0,03
Exploitatie van en handel in onroer. goed	LL	0,01	0,00	0,00	0,00	0,01	0,02	0,02	0,02
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening, hoofdkantoren, adviesbureaus, architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen	MA	0,21	0,28	0,11	0,23	0,17	0,24	0,13	0,20
Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied	MB	0,00	0,02	0,00	0,01	0,01	0,02	0,01	0,02
Reclamewezenen marktonderzoek; overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten	MC	-0,02	0,04	0,01	0,02	0,00	0,07	0,04	0,05
Administratieve en ondersteunende diensten	NN	-0,23	-0,48	-0,22	-0,38	0,20	0,55	0,62	0,51
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen	OO	0,13	-0,02	0,07	0,03	0,17	0,05	0,08	0,09
Onderwijs	PP	0,25	0,12	0,05	0,12	0,20	0,17	0,21	0,19
Menselijke gezondheidszorg	QA	0,08	0,11	0,10	0,11	0,17	0,17	0,22	0,18
Maatschappelijke dienstverlening	QB	0,04	0,09	0,08	0,08	0,08	0,03	0,03	0,03
Kunst, amusement en recreatie	RR	-0,08	0,00	-0,01	-0,01	0,09	0,02	0,02	0,03
Overige diensten	SS	0,01	0,04	0,02	0,03	0,09	0,06	0,04	0,06
Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishoudens voor eigen gebruik	TT	0,01	0,01	0,00	0,01	-0,03	0,05	-0,02	0,02
Totaal (%)		-0,30	0,23	-0,11	0,06	0,89	2,06	1,90	1,85
Industrie	C	-0,25	-0,07	-0,13	-0,13	0,00	0,07	0,04	0,05
Overheidssector	S13	0,40	0,09	0,09	0,14	0,40	0,20	0,29	0,26
Prive sector	S1-S13	-0,69	0,14	-0,21	-0,07	0,50	1,85	1,61	1,59

Bron: INR.

- Top 5 laagste bijdrage tot de ontwikkeling
- Top 5 hoogste bijdrage tot de ontwikkeling

Tabel 19

Aantal loontrekkenden - Bijdrage per bedrijfstak (A38) tot de regionale en nationale ontwikkeling, 2020 en 2021

(in procentpunt)

	A38	2020				2021			
		Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk	Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk
Landbouw, bosbouw en visserij	AA	0,00	0,04	0,02	0,03	0,00	0,05	0,02	0,03
Winning van delfstoffen	BB	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten	CA	-0,05	0,03	0,02	0,02	0,01	0,03	0,05	0,03
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer	CB	0,00	-0,02	0,00	-0,01	0,00	-0,01	0,00	-0,01
Houtindustrie, vervaardiging van papier en papierwaren, drukkerijen	CC	-0,01	-0,04	-0,02	-0,03	-0,02	-0,01	-0,01	-0,01
Vervaardiging van cokes en geraffineerde aardolieproducten	CD	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,01	0,00	-0,01
Vervaardiging van chemische producten	CE	0,00	-0,01	0,00	0,00	0,01	0,01	0,00	0,01
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten	CF	0,01	0,03	0,03	0,03	0,01	0,04	0,02	0,03
Vervaardiging van producten van rubber en kunststof en van andere niet-metaalhoudende minerale producten	CG	-0,01	0,03	-0,02	0,01	0,00	0,01	0,00	0,01
Vervaardiging van metalen in primaire vorm en van producten van metaal, exclusief machines en apparaten	CH	-0,01	-0,02	-0,03	-0,02	0,00	0,00	-0,01	0,00
Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten	CI	0,00	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00
Vervaardiging van elektrische apparatuur	CJ	0,00	-0,03	-0,06	-0,03	0,00	0,01	0,00	0,00
Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen n.e.g.	CK	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,02	-0,01	0,01
Vervaardiging van transportmiddelen	CL	0,03	-0,04	-0,02	-0,02	-0,01	-0,02	-0,04	-0,03
Vervaardiging van meubelen en overige industrie, reparatie en installatie van machines en apparaten	CM	-0,23	-0,05	-0,09	-0,09	0,00	0,01	0,00	0,00
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	DD	0,01	0,01	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering	EE	0,01	0,02	0,02	0,02	0,01	0,02	0,01	0,01
Bouwnijverheid	FF	-0,03	0,05	0,02	0,03	-0,06	0,06	0,14	0,06
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	GG	-0,11	0,01	-0,05	-0,03	-0,18	0,11	0,12	0,06
Vervoer en opslag	HH	0,10	0,03	0,05	0,05	0,17	0,08	0,11	0,10
Verschaffen van accommodatie en maaltijden	II	-0,29	-0,28	-0,19	-0,26	-0,36	-0,04	0,03	-0,07
Uitgeverijen, audiovisuele diensten en uitzendingen	JA	0,00	-0,02	-0,01	-0,02	0,02	0,00	-0,02	-0,01
Telecommunicatie	JB	-0,16	-0,02	-0,04	-0,05	-0,02	0,00	0,00	-0,01
Informatiediensten en dienstverlenende activiteiten op gebied van informatie	JC	0,08	0,09	0,03	0,07	0,11	0,11	0,10	0,11
Financiële activiteiten en verzekeringen	KK	-0,11	-0,02	-0,07	-0,05	-0,06	-0,02	-0,03	-0,03
Exploitatie van en handel in onroer. goed	LL	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01	0,01
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening, hoofdkantoren, adviesbureaus, architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen	MA	0,16	0,22	0,10	0,18	0,07	0,19	0,12	0,15
Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied	MB	0,00	0,03	0,00	0,01	0,01	0,03	0,01	0,02
Reclamewezen en marktonderzoek; overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten	MC	-0,04	0,01	0,00	0,00	-0,02	0,02	0,01	0,01
Administratieve en ondersteunende diensten	NN	-0,26	-0,62	-0,30	-0,48	0,21	0,60	0,70	0,57
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen	OO	0,15	-0,02	0,09	0,04	0,19	0,06	0,10	0,10
Onderwijs	PP	0,27	0,13	0,04	0,13	0,21	0,19	0,24	0,21
Menselijke gezondheidszorg	QA	0,06	0,09	0,07	0,08	0,16	0,14	0,18	0,15
Maatschappelijke dienstverlening	QB	0,05	0,13	0,12	0,11	0,09	0,04	0,05	0,05
Kunst, amusement en recreatie	RR	-0,10	-0,01	-0,03	-0,03	0,09	0,00	0,01	0,02
Overige diensten	SS	0,01	-0,04	-0,03	-0,03	0,10	-0,02	-0,02	0,00
Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishoudens voor eigen gebruik	TT	0,01	0,01	0,00	0,01	-0,03	0,06	-0,03	0,03
Totaal (%)		-0,45	-0,27	-0,33	-0,31	0,70	1,74	1,88	1,63
Industrie	C	-0,27	-0,11	-0,17	-0,14	0,00	0,08	0,01	0,03
Overheidssector	S13	0,45	0,11	0,11	0,16	0,45	0,25	0,35	0,32
Privé sector	S1-S13	-0,90	-0,38	-0,44	-0,47	0,25	1,49	1,53	1,31

Bron: INR.

- Top 5 laagste bijdrage tot de ontwikkeling
- Top 5 hoogste bijdrage tot de ontwikkeling

Tabel 20

Aantal zelfstandigen - Bijdrage per bedrijfstak (A38) tot de regionale en nationale ontwikkeling, 2020 en 2021

(in procentpunt)

		2020				2021			
A38		Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk	Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk
Landbouw, bosbouw en visserij	AA	0,00	-0,07	-0,10	-0,07	0,00	-0,05	-0,08	-0,05
Winning van delfstoffen	BB		0,00	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten	CA	0,00	-0,01	-0,01	-0,01	0,00	0,04	-0,01	0,02
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer	CB	0,00	0,00	0,01	0,01	0,00	0,02	0,02	0,02
Houtindustrie, vervaardiging van papier en papierwaren, drukkerijen	CC	0,00	0,00	0,02	0,00	0,00	0,01	0,01	0,01
Vervaardiging van chemische producten	CE	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten	CF		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vervaardiging van producten van rubber en kunststof en van andere niet-metaalhoudende minerale producten	CG	0,00	0,01	-0,01	0,00	0,00	0,01	0,00	0,01
Vervaardiging van metalen in primaire vorm en van producten van metaal, exclusief machines en apparaten	CH	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02	0,00	0,01
Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten	CI	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vervaardiging van elektrische apparatuur	CJ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen n.e.g.	CK	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00
Vervaardiging van transportmiddelen	CL	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vervaardiging van meubelen en overige industrie, reparatie en installatie van machines en apparaten	CM	-0,01	0,05	0,02	0,03	0,01	0,06	0,04	0,05
Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering	EE	0,00	-0,01	-0,01	-0,01	0,00	0,01	-0,01	0,00
Bouwnijverheid	FF	-0,26	0,69	0,07	0,42	0,37	0,88	0,23	0,65
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	GG	-0,06	0,23	-0,10	0,11	0,13	0,40	0,25	0,33
Vervoer en opslag	HH	0,01	0,04	-0,01	0,03	0,04	0,07	0,01	0,05
Verschaffen van accommodatie en maaltijden	II	-0,09	-0,03	-0,11	-0,06	-0,05	-0,03	-0,05	-0,04
Uitgeverijen, audiovisuele diensten en uitzendingen	JA	0,06	0,02	0,03	0,03	0,09	0,03	0,03	0,03
Telecommunicatie	JB	-0,01	-0,03	-0,01	-0,02	0,02	0,00	0,01	0,00
Informaticadiensten en dienstverlenende activiteiten op gebied van informatie	JC	0,07	0,08	0,05	0,07	0,03	0,10	0,09	0,09
Financiële activiteiten en verzekeringen	KK	-0,03	-0,04	-0,01	-0,03	-0,02	-0,03	-0,03	-0,03
Exploitatie van en handel in onroer. goed	LL	0,03	0,02	0,03	0,02	0,04	0,04	0,05	0,05
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening, hoofdkantoren, adviesbureaus, architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen	MA	0,60	0,56	0,20	0,46	0,89	0,50	0,19	0,45
Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied	MB	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00
Reclamewezen en marktonderzoek; overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten	MC	0,09	0,18	0,06	0,14	0,14	0,27	0,16	0,23
Administratieve en ondersteunende diensten	NN	0,02	0,16	0,16	0,15	0,10	0,29	0,27	0,26
Onderwijs	PP	0,09	0,09	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10
Menselijke gezondheidszorg	QA	0,24	0,21	0,26	0,23	0,23	0,31	0,38	0,32
Maatschappelijke dienstverlening	QB	-0,07	-0,07	-0,09	-0,08	-0,03	-0,05	-0,07	-0,06
Kunst, amusement en recreatie	RR	0,10	0,08	0,07	0,08	0,11	0,09	0,07	0,09
Overige diensten	SS	0,05	0,41	0,26	0,33	0,08	0,42	0,31	0,36
Totaal (%)		0,86	2,58	0,89	1,93	2,31	3,50	2,00	2,96
Industrie	C	0,00	0,06	0,05	0,04	0,03	0,16	0,07	0,12
Overheidssector	S13	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Privé sector	S1-S13	0,86	2,58	0,89	1,93	2,31	3,50	2,00	2,96

Bron: INR.

Top 5 laagste bijdrage tot de ontwikkeling

Top 5 hoogste bijdrage tot de ontwikkeling

Tabel 21

Het totale arbeidsvolume - Bijdrage per bedrijfstak (A10) tot de regionale en nationale ontwikkeling, 2019 en 2020

(in procentpunt)

	A10	2019				2020			
		Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk	Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk
Landbouw, bosbouw en visserij	1	0,00	0,00	0,09	0,02	0,00	0,11	-0,12	0,04
Industrie en energie	2	0,00	0,04	0,09	0,05	-0,61	-0,94	-0,99	-0,90
Bouwnijverheid	3	-0,24	0,15	-0,01	0,05	-0,46	-0,20	-0,76	-0,38
Groot- en detailhandel, transport, verschaffen van accommodatie en maaltijden	4	0,33	0,28	0,19	0,26	-3,02	-2,63	-3,40	-2,88
Informatie en communicatie	5	0,11	0,18	0,07	0,14	-0,23	-0,06	-0,18	-0,11
Financiële activiteiten en verzekeringen	6	-0,11	-0,01	-0,03	-0,03	-0,10	-0,04	-0,09	-0,07
Exploitatie van en handel in onroerend goed	7	0,01	0,03	0,01	0,02	-0,04	-0,08	-0,08	-0,07
Zakelijke dienstverlening	8	0,59	0,39	0,18	0,36	-2,71	-2,64	-2,48	-2,61
Overheidsdiensten en gezondheidszorg	9	0,51	0,40	0,42	0,42	0,07	-0,45	-0,47	-0,38
Andere dienstverlenende activiteiten	10	0,11	0,16	0,01	0,11	-0,83	-0,91	-0,90	-0,89
Totaal (%)		1,31	1,63	1,01	1,42	-7,92	-7,82	-9,47	-8,26

Bron: INR.

- Top 2 laagste bijdrage tot de ontwikkeling
- Top 2 hoogste bijdrage tot de ontwikkeling

Tabel 22

Aantal gewerkte uren door loontrekkenden - Bijdrage per bedrijfstak (A38) tot de regionale en nationale ontwikkeling, 2019 en 2020

(in procentpunt)

	A38	2019				2020			
		Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk	Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk
Landbouw, bosbouw en visserij	AA	0,00	0,04	0,04	0,04	0,00	0,05	0,01	0,03
Winning van delfstoffen	BB	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,01	0,00
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten	CA	-0,01	0,06	0,04	0,05	-0,13	-0,07	-0,13	-0,10
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer	CB	0,00	-0,07	-0,01	-0,05	-0,02	-0,09	-0,02	-0,06
Houtindustrie, vervaardiging van papier en papierwaren, drukkerijen	CC	-0,01	0,00	0,02	0,01	-0,07	-0,12	-0,11	-0,11
Vervaardiging van cokes en geraffineerde aardolieproducten	CD	0,00	0,01	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
Vervaardiging van chemische producten	CE	0,00	-0,01	0,00	0,00	0,00	-0,03	-0,02	-0,02
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten	CF	0,01	0,00	0,01	0,01	0,00	0,03	0,03	0,03
Vervaardiging van producten van rubber en kunststof en van andere niet-metalehoudende minerale producten	CG	0,00	0,03	-0,01	0,02	-0,02	-0,06	-0,14	-0,08
Vervaardiging van metalen in primaire vorm en van producten van metaal, exclusief machines en apparaten	CH	0,03	-0,04	-0,02	-0,02	-0,03	-0,20	-0,28	-0,19
Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten	CI	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	-0,02	-0,01	-0,02
Vervaardiging van elektrische apparatuur	CJ	-0,01	-0,02	0,11	0,02	-0,01	-0,05	-0,10	-0,06
Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen n.e.g.	CK	0,00	-0,03	-0,01	-0,02	0,00	-0,08	-0,04	-0,05
Vervaardiging van transportmiddelen	CL	0,01	0,01	-0,12	-0,02	-0,09	-0,20	-0,17	-0,18
Vervaardiging van meubelen en overige industrie, reparatie en installatie van machines en apparaten	CM	-0,02	0,08	0,06	0,06	-0,31	-0,16	-0,20	-0,19
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	DD	-0,01	0,01	0,00	0,01	0,02	0,01	0,00	0,01
Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering	EE	-0,01	0,03	0,01	0,02	-0,01	0,01	-0,02	0,00
Bouwnijverheid	FF	-0,18	0,03	0,03	0,00	-0,23	-0,29	-0,67	-0,38
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	GG	0,05	0,13	0,09	0,11	-1,01	-1,10	-1,40	-1,16
Vervoer en opslag	HH	0,18	0,16	0,07	0,14	-0,21	-0,36	-0,27	-0,31
Verschaffen van accommodatie en maaltijden	II	0,21	0,10	0,09	0,11	-1,94	-1,20	-1,09	-1,29
Uitgeverijen, audiovisuele diensten en uitzendingen	JA	-0,01	0,00	-0,01	0,00	-0,07	-0,05	-0,05	-0,06
Telecommunicatie	JB	-0,05	0,01	0,00	0,00	-0,15	-0,02	-0,05	-0,05
Informaticadiensten en dienstverlenende activiteiten op gebied van informatie	JC	0,13	0,20	0,10	0,16	0,01	0,02	-0,02	0,01
Financiële activiteiten en verzekeringen	KK	-0,13	0,00	-0,02	-0,03	-0,10	-0,05	-0,10	-0,07
Exploitatie van en handel in onroer. goed	LL	0,01	0,03	0,02	0,02	-0,05	-0,05	-0,06	-0,05
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening, hoofdkantoren, adviesbureaus, architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen	MA	0,06	0,25	0,09	0,18	-0,13	-0,02	-0,11	-0,06
Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied	MB	0,01	0,02	0,03	0,02	-0,01	0,02	-0,01	0,01
Reclamewezen en marktonderzoek; overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten	MC	0,01	0,03	-0,01	0,01	-0,14	-0,05	-0,05	-0,06
Administratieve en ondersteunende diensten	NN	0,15	0,05	0,01	0,06	-1,15	-1,47	-0,98	-1,29
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen	OO	0,09	0,01	0,28	0,09	0,25	-0,01	-0,01	0,04
Onderwijs	PP	0,27	0,13	0,14	0,15	0,01	-0,10	-0,20	-0,11
Menselijke gezondheidszorg	QA	0,15	0,07	0,08	0,08	-0,04	0,04	-0,04	0,00
Maatschappelijke dienstverlening	QB	0,00	0,22	0,12	0,16	-0,13	-0,16	-0,13	-0,15
Kunst, amusement en recreatie	RR	0,02	0,03	0,04	0,03	-0,46	-0,17	-0,24	-0,23
Overige diensten	SS	0,04	-0,01	-0,01	0,00	-0,17	-0,19	-0,26	-0,20
Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishoudens voor eigen gebruik	TT	-0,02	0,04	-0,02	0,02	-0,13	-0,15	-0,01	-0,11
Totaal (%)		0,97	1,60	1,29	1,42	-6,52	-6,36	-6,98	-6,53
Industrie	C	0,00	0,02	0,08	0,07	-0,68	-1,05	-1,19	-1,03
Overheidssector	S13	0,38	0,10	0,39	0,22	0,29	-0,10	-0,20	-0,06
Privé sector	S1-S13	0,59	1,51	0,90	1,20	-6,80	-6,25	-6,78	-6,47

Bron: INR.

- Top 5 laagste bijdrage tot de ontwikkeling
- Top 5 hoogste bijdrage tot de ontwikkeling

Tabel 23

Aantal gewerkte uren door zelfstandigen - bijdrage per bedrijfstak (A10) tot de regionale en nationale ontwikkeling, 2019 en 2020

(in procentpunt)

	A10	2019				2020			
		Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk	Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk
Landbouw, bosbouw en visserij	1	0,00	-0,12	0,23	-0,01	0,00	0,31	-0,48	0,06
Industrie en energie	2	0,06	-0,06	0,03	-0,02	-0,36	-0,64	-0,27	-0,51
Bouwnijverheid	3	-0,57	0,52	-0,10	0,24	-1,66	0,09	-1,05	-0,40
Groot- en detailhandel, transport, verschaffen van accommodatie en maaltijden	4	-0,24	-0,02	-0,02	-0,04	-2,24	-2,52	-5,25	-3,27
Informatie en communicatie	5	0,33	0,12	-0,01	0,10	-0,29	-0,05	-0,36	-0,16
Financiële activiteiten en verzekeringen	6	0,02	-0,03	-0,07	-0,04	-0,13	-0,04	-0,06	-0,05
Exploitatie van en handel in onroerend goed	7	0,01	0,05	-0,01	0,03	0,03	-0,16	-0,13	-0,13
Zakelijke dienstverlening	8	2,49	0,54	0,33	0,66	-9,45	-6,06	-6,32	-6,46
Overheidsdiensten en gezondheidszorg	9	0,55	0,30	-0,20	0,18	0,00	-1,09	-0,71	-0,88
Andere dienstverlenende activiteiten	10	0,52	0,42	0,04	0,32	-1,17	-2,10	-1,99	-1,98
Totaal (%)		3,17	1,71	0,22	1,42	-15,27	-12,25	-16,62	-13,78

Bron: INR.

- Top 2 laagste bijdrage tot de ontwikkeling
- Top 2 hoogste bijdrage tot de ontwikkeling

Tabel 24

Beloning van de werknemers - bijdrage per bedrijfstak (A38) tot de regionale en nationale ontwikkeling, 2020 en 2021

(in procentpunt)

	A38	2020				2021			
		Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk	Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Rijk
Landbouw, bosbouw en visserij	AA	0,00	0,01	0,01	0,01	0,00	0,02	0,02	0,02
Winning van delfstoffen	BB	0,00	-0,01	-0,01	-0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten	CA	-0,06	-0,01	-0,05	-0,03	0,01	0,12	0,16	0,11
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer	CB	-0,01	-0,06	-0,01	-0,04	0,00	0,06	0,01	0,04
Houtindustrie, vervaardiging van papier en papierwaren, drukkerijen	CC	-0,03	-0,10	-0,06	-0,07	0,00	0,04	0,04	0,03
Vervaardiging van cokes en geraffineerde aardolieproducten	CD	0,00	0,01	0,00	0,01	0,01	0,05	0,00	0,03
Vervaardiging van chemische producten	CE	0,02	-0,01	0,01	0,00	0,02	0,08	0,06	0,06
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten	CF	0,02	0,11	-0,01	0,07	0,00	0,02	0,13	0,05
Vervaardiging van producten van rubber en kunststof en van andere niet-metaalhoudende minerale producten	CG	-0,01	0,00	-0,09	-0,02	0,00	0,10	0,14	0,09
Vervaardiging van metalen in primaire vorm en van producten van metaal, exclusief machines en apparaten	CH	-0,01	-0,11	-0,21	-0,11	0,03	0,18	0,16	0,15
Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten	CI	0,00	-0,02	0,01	-0,01	0,00	0,04	0,03	0,03
Vervaardiging van elektrische apparatuur	CJ	0,00	-0,03	-0,08	-0,04	0,00	0,03	0,03	0,03
Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen n.e.g.	CK	0,01	-0,04	-0,04	-0,03	0,00	0,11	0,04	0,08
Vervaardiging van transportmiddelen	CL	-0,04	-0,13	-0,15	-0,12	-0,04	0,04	0,05	0,03
Vervaardiging van meubelen en overige industrie, reparatie en installatie van machines en apparaten	CM	-0,25	-0,09	-0,34	-0,18	0,02	0,08	0,06	0,06
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	DD	-0,04	0,01	0,02	0,01	0,00	0,00	0,01	0,00
Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering	EE	0,02	0,01	0,02	0,02	0,01	0,03	0,02	0,02
Bouwnijverheid	FF	-0,03	-0,13	-0,39	-0,18	0,01	0,33	0,57	0,33
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	GG	-0,56	-0,46	-0,64	-0,52	0,33	0,93	0,86	0,80
Vervoer en opslag	HH	0,08	-0,12	-0,10	-0,08	0,35	0,30	0,29	0,31
Verschaffen van accommodatie en maaltijden	II	-1,07	-0,74	-0,66	-0,78	0,19	0,26	0,29	0,25
Uitgeverijen, audiovisuele diensten en uitzendingen	JA	-0,06	-0,04	-0,05	-0,04	0,11	0,01	-0,01	0,02
Telecommunicatie	JB	-0,22	-0,01	-0,03	-0,05	-0,04	0,01	0,00	0,00
Informaticadiensten en dienstverlenende activiteiten op gebied van informatie	JC	0,11	0,10	0,04	0,09	0,27	0,30	0,15	0,26
Financiële activiteiten en verzekeringen	KK	-0,22	-0,03	-0,14	-0,09	0,17	0,03	-0,04	0,04
Exploitatie van en handel in onroer. goed	LL	-0,01	-0,03	-0,02	-0,02	0,02	0,04	0,04	0,04
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening, hoofdkantoren, adviesbureaus, architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen	MA	0,08	0,15	-0,08	0,08	0,73	0,42	0,28	0,44
Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied	MB	-0,01	0,04	0,02	0,03	0,01	0,07	0,05	0,06
Reclamewezen en marktonderzoek; overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten	MC	-0,12	-0,01	-0,03	-0,04	0,05	0,07	0,03	0,06
Administratieve en ondersteunende diensten	NN	-0,34	-0,73	-0,32	-0,56	0,50	0,85	0,75	0,76
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen	OO	0,63	0,28	0,22	0,33	0,94	0,37	0,63	0,55
Onderwijs	PP	0,41	0,37	0,36	0,37	0,43	0,24	0,71	0,39
Menselijke gezondheidszorg	QA	0,15	0,27	0,25	0,24	0,22	0,22	0,31	0,24
Maatschappelijke dienstverlening	QB	0,04	0,10	0,25	0,13	0,19	0,32	0,31	0,30
Kunst, amusement en recreatie	RR	-0,18	-0,12	-0,16	-0,14	0,12	0,06	0,06	0,07
Overige diensten	SS	0,02	-0,07	-0,07	-0,06	0,20	0,04	0,07	0,08
Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishoudens voor eigen gebruik	TT	-0,03	-0,01	-0,01	-0,02	0,01	0,04	0,00	0,03
Totaal (%)		-1,70	-1,65	-2,53	-1,87	4,90	5,92	6,31	5,83
Industrie	C	-0,36	-0,48	-1,02	-0,57	0,05	0,95	0,91	0,79
Overheidssector	S13	1,07	0,67	0,60	0,73	1,53	0,60	1,36	0,97
Privé sector	S1-S13	-2,77	-2,32	-3,13	-2,59	3,36	5,32	4,95	4,86

Bron: INR.

- Top 5 laagste bijdrage tot de ontwikkeling
- Top 5 hoogste bijdrage tot de ontwikkeling

Tabel 25

Bijdrage tot de totale groei van de finale consumptieve bestedingen van de huishoudens in 2020 per bestedingscategorie (COICOP 3 digits)

(in procentpunt)

		2020			
COICOP 3 DIGITS		Brussel	Vlaanderen	Wallonië	het Rijk
Voedingsmiddelen	011	0,27	0,71	0,01	0,46
Alcoholvrije dranken	012	-0,17	-0,03	-0,10	-0,06
Alcoholhoudende dranken	021	-0,16	0,21	-0,16	0,06
Tabak	022	-0,89	0,17	0,27	0,09
Verdovende middelen	023	-0,15	-0,01	-0,01	-0,02
Kledingsartikelen	031	-0,30	-0,80	-1,03	-0,82
Schoeisel	032	-0,07	-0,29	-0,14	-0,22
Werkelijke woninghuur	041	0,58	0,15	0,31	0,24
Toegekende woninghuur	042	0,55	0,25	0,20	0,27
Goederen en diensten voor kleine herstellingen aan woningen	043	0,01	-0,04	0,07	0,00
Watervoorziening en overige diensten i.v.m. woningen	044	-0,58	0,20	-0,05	0,04
Elektriciteit, gas en andere brandstoffen	045	-0,20	-0,55	-0,45	-0,48
Meubelen, stoffering, tapijten en andere vloerbekleding en Huishoudtoestellen	051 & 053	-0,19	0,41	-0,61	0,04
Huishoudtextiel	052	-0,09	0,08	-0,17	-0,01
Vaat- en glaswerk, huisraad	054	0,01	-0,01	-0,04	-0,01
Gereedschap voor huis en tuin	055	0,07	0,01	-0,05	0,00
Niet-duurzame huishoudartikelen en huishoudelijke diensten	056	-0,01	-0,07	-0,06	-0,06
Geneesmiddelen en andere farmaceutische producten en therapeutische uitrustingen	061	-0,18	-0,14	-0,19	-0,16
Geneeskundige, tandheelkundige en paramedische diensten (buiten het ziekenhuis)	062	-0,16	-0,22	-0,23	-0,21
Verpleging in ziekenhuizen	063	-0,22	-0,25	-0,41	-0,30
Aankoop van particuliere voertuigen	071	-0,06	-0,33	-0,19	-0,26
Kosten gekoppeld aan het gebruik van particuliere voertuigen	072	-0,60	-0,95	-1,52	-1,09
Vervoerdiensten	073	-0,63	-0,49	-0,51	-0,51
Posterijen	081	-0,04	0,03	0,03	0,02
Telefoon- en faxtoestellen	082	0,03	0,02	0,03	0,02
Telefoon-, telegraaf- en faxdiensten	083	0,23	0,11	0,20	0,15
Audiovisuele, fotografische en informaticatoestellen en -dragers en Duurzame recreatiegoederen	091 & 092	0,48	-0,11	-0,06	-0,03
Niet-duurzame recreatiegoederen (camping-, tuinbouwartikelen, enz.), dieren en aanverwante producten	093	-0,04	0,03	0,04	0,02
TV-abonnement, loterijen, sportbeoefening en andere recreatieve en culturele diensten	094	-0,62	-0,73	-0,53	-0,66
Kranten, boeken en schrijfwaren	095	0,21	-0,11	-0,08	-0,07
Pakketreizen	096	-0,96	-0,89	-0,69	-0,84
Onderwijs	10	-0,04	-0,04	-0,05	-0,04
Restaurants en cafés	111	-2,45	-2,11	-1,64	-2,01
Hotels	112	-0,55	-0,66	-0,83	-0,70
Lichamelijke verzorging	121	-0,32	-0,43	-0,34	-0,40
Prostitutie	122	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03
Artikelen voor persoonlijk gebruik n.e.g.	123	-0,21	-0,09	0,21	-0,02
Sociale diensten	124	-0,07	-0,05	-0,07	-0,06
Verzekeringen	125	0,17	0,04	-0,10	0,01
Financiële diensten	126	0,01	0,12	0,17	0,13
Andere diensten n.e.g.	127	0,05	-0,34	0,19	-0,14
p.m. totale groei (in %)		-7,34	-7,23	-8,61	-7,66

Bron: INR.

■ Top 2 laagste bijdrage tot de ontwikkeling

■ Top 2 hoogste bijdrage tot de ontwikkeling

Publicaties van het INR - Contactpersonen

Het Instituut voor de nationale rekeningen publiceert naast de belangrijkste aggregaten nog andere cijfers uit de nationale en regionale rekeningen. De overgrote meerderheid van de gegevens zijn beschikbaar in pdf-formaat via de link:

<https://www.nbb.be/doc/DQ/N/planningPapPub.htm>

De cijfergegevens kunnen worden opgevraagd via de interactieve databank NBB.Stat. Hieronder volgt per publicatie een korte beschrijving.

1. Gedetailleerde nationale rekeningen

De publicatie van de gedetailleerde nationale rekeningen verschijnt midden oktober. Zij bestaat uit gedetailleerde tabellen met de samenstelling en verdeling van het binnenlands product, de productie en inkomensvormingsrekening alsook de belangrijkste bestedingscomponenten, de sectorrekeningen, de kapitaalgoederenvoorraad en de werkgelegenheid.

2. Kwartaalrekeningen en eerste raming van de jaarrekeningen

De kwartaalrekeningen bevatten de eerste ramingen van de voornaamste nationale aggregaten. Zij verschijnen vier maal per jaar, 90 à 110 dagen na het verloop van het kwartaal waarop de rekeningen betrekking hebben. Samen met de resultaten van het vierde kwartaal verschijnt de eerste schatting van de jaarrekeningen, die grotendeels gebaseerd is op de kwartaalrekeningen.

In de kwartaalrekeningen, die consistent zijn met de nationale jaarrekeningen, worden de belangrijkste aggregaten uit zowel het bestedings-, inkomens- als productieoogpunt gepresenteerd. Ook de werkgelegenheid, het arbeidsvolume van de loontrekkenden en de beloning van werknemers per bedrijfstak wordt geschat.

Teneinde zo snel mogelijk cijfers betreffende het meest recente kwartaal ter beschikking te stellen, verschijnt reeds na 30 dagen een flash-raming van de bbp-groei. Deze wordt wel niet opgesplitst naar de verschillende deelcomponenten van het bbp. Een eerste raming van deze opsplitsing en van de andere aggregaten van de economie wordt 60 dagen na het einde van het kwartaal verspreid.

3. Rekeningen van de institutionele sectoren

De jaarrekeningen van de institutionele sectoren zijn opgenomen in de publicatie van de gedetailleerde nationale rekeningen (cf. punt 1). Midden oktober worden ze uitgebracht via de database van de Nationale Bank van België, NBB.Stat .

De complete rekeningenreeks voor de institutionele sector wordt gepubliceerd. De institutionele sectoren bestaan uit de niet-financiële vennootschappen, de financiële instellingen (en subsectoren), de overheid, de huishoudens, de IZW's t.b.v. huishoudens en het buitenland.

De kwartaalrekeningen van de institutionele sectoren worden vier maal per jaar verspreid, ongeveer 105 dagen na het einde van het kwartaal waarop zij betrekking hebben. Deze kwartaalrekeningen zijn in overeenstemming met hun jaarlijks equivalent (zie hierboven), maar zijn minder gedetailleerd. De focus ligt op de meest relevante aggregaten, in het bijzonder door middel van sleutelindicatoren en componenten. Deze rekeningen bevatten eveneens de kwartaalrekeningen van de overheid.

4. Rekeningen van de overheid

De kwartaalrekeningen van de overheid worden samen met de rekeningen van de institutionele sectoren verspreid (zie punt 3).

Jaarlijks worden twee ramingen van de jaarrekeningen van de overheid opgesteld, waarvan de resultaten worden gepubliceerd op de website van de Nationale Bank van België.

In de maand april volgend op het referentiejaar wordt een eerste raming gepubliceerd in de vorm van tabellen van ontvangsten en uitgaven van de overheid.

De tweede raming, die midden oktober wordt verspreid, omvat de volledige rekeningen van de overheid en haar subsectoren. Die versie bevat de gegevens die nodig zijn voor de analyse van de overheidsfinanciën en hun verhouding tot de rest van de economie. Deze rekeningen worden overgenomen in de publicatie van de gedetailleerde nationale rekeningen.

5. Aanbod- en gebruikstabellen

Op het einde van ieder jaar verschijnen de aanbod- en gebruikstabellen. Zij geven een beeld van de structuur van de productiekosten, van het inkomen dat wordt gegenereerd in het productieproces en van de goederen- en dienstenstromen die ofwel uit binnenlandse productie voortvloeien ofwel het resultaat zijn van in- en uitvoer.

6. Regionale rekeningen: aggregaten per bedrijfstak en rekening van de huishoudens

Op het einde van ieder jaar verschijnen de jaarlijkse regionale rekeningen. Zij verdelen per gewest, provincie en arrondissement meerdere variabelen uit de nationale rekeningen, waarmee ze volledig consistent zijn.

Naast de regionale bruto toegevoegde waarde en beloning van werknemers, bevat de publicatie ook de geregionaliseerde gegevens over het aantal werkzame personen, het aantal gewerkte uren en over de bruto investeringen in vaste activa. Ook de regionale cijfers met betrekking tot de rekening van de huishoudens maken deel uit van het geheel. Wat dit laatste betreft, gaat het

om de belangrijkste variabelen uit de rekening voor de bestemming van de primaire inkomens (beloning van werknemers en inkomen uit vermogen), de secundaire inkomensverdeling (belastingen, sociale bijdragen en uitkeringen en beschikbaar inkomen) en de tertiaire inkomensverdeling (netto- en brutobedragen t.e.m. de spaarquote). Naast de consumptieve bestedingen van de gezinnen worden ook de consumptieve bestedingen van de overheid en de instellingen zonder winstoogmerk t.b.v. huishoudens regionaal verdeeld.

7. Contactpersonen

Kwartaal Bbp en "flash"	quarterly.na@nbb.be	Lotte Van Mechelen	+32 2 221 47 31
Jaarrekeningen			
- bedrijfstakken	production.na@nbb.be	Lotte Van Mechelen	+32 2 221 47 31
- bestedingen	expenditure.na@nbb.be	Lotte Van Mechelen	+32 2 221 47 31
Sectorrekeningen	sectors.na@nbb.be	Odile Biernaux	+32 2 221 30 44
Rekeningen van de overheid	governmentfinance.na@nbb.be	Claude Modart	+32 2 221 30 26
Regionale rekeningen	regional.na@nbb.be	Monica Maesele	+32 2 221 30 28
Arbeidsmarkt	labour.na@nbb.be	Bernadette Boudry	+32 2 221 47 54
Kapitaalgoederenvoorraad	expenditure.na@nbb.be	Cédric Luppens	+32 2 221 42 88
Aanbod- en gebruikstabellen (SUT)	sut.na@nbb.be	Lotte Van Mechelen	+32 2 221 47 31
Satellietrekening van de IZWs	sectors.na@nbb.be	Hélène Volon	+32 2 221 55 70
Verspreiding van de reeksen	nationalaccounts.na@nbb.be	Kristof Segers	+32 2 221 38 70
Toezicht en coördinatie	coordination.na@nbb.be	Isabelle Brumagne	+32 2 221 28 77

Algemene opmerkingen

In een aantal tabellen zijn de totalen, ten gevolge van afrondingen, niet steeds gelijk aan de som van de rubrieken.

De website van de Nationale Bank van België bevat de [publicatiekalender](#) van de belangrijkste economische statistieken opgesteld door de Bank en het INR.

In uitvoering van de SDDS-verplichting (IMF's Special Data Dissemination Standard) zijn ook alle statistieken die deel uitmaken van de SDDS in de kalender opgenomen. Publicatiedata zijn overgenomen van de instelling die de statistiek opstelt; sommige onder hen publiceren via hun eigen verspreidingskanalen ruimere kalenders over hun statistieken dan die vermeld op de website van de Bank.

Conventionele tekens

r	raming
v	voorlopig
-	het gegeven bestaat niet of heeft geen zin
n.	niet beschikbaar
p.m.	pro memorie
0 of 0,0	nul of minder dan de helft van de laatst in aanmerking genomen eenheid

Lijst van afkortingen

BBP	Bruto binnenlands product
BNI	Bruto nationaal inkomen
ESR	Europees systeem van nationale en regionale rekeningen
IGDFI	Indirect gemeten diensten van financiële intermediairs
INR	Instituut voor de nationale rekeningen
IZW	Instelling zonder winstoogmerk
NACE-BEL	Belgische versie van de statistische nomenclatuur van de economische activiteiten in de Europese gemeenschappen
NBB	Nationale Bank van België
SNA	System of National Accounts
VZW	Vereniging zonder winstoogmerk

Bestellingen

Op de internetsite van de Nationale Bank van België, via de rubriek "[e-service](#)", kan u een gratis e-mailabonnement nemen op deze statistische publicatie. Deze wordt u dan automatisch op de publicatiedatum via e-mail toegezonden.

Voor meer informatie

Wie meer informatie wenst over de inhoud, de methodologie, de berekeningswijze en de bronnen kan terecht bij de dienst nationale & regionale rekeningen en conjunctuur van de Nationale Bank van België.

nationalaccounts.na@nbb.be

Verantwoordelijke uitgever

Rudi Acx

Chef van het departement Algemene statistiek

Nationale Bank van België

Naamloze vennootschap

RPR Brussel - Ondernemingsnummer: 0203.201.340

Maatschappelijke zetel: de Berlaimontlaan 14 - BE-1000 Brussel

www.nbb.be

© Illustraties: Nationale Bank van België

Opmaak: NBB Algemene statistiek

Omslag: NBB AG - Prepress & Image

Gepubliceerd in januari 2023